

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Regionální odlišnost volnočasových aktivit mládeže a jejich využití

Adéla Vacková

**Bakalářská práce
2010**

**University of Pardubice
Fakulty of economics and administration**

**Regional dissimilarity of leisure time activities of youth and their
utilization**

Adéla Vacková

**Bachelor work
2010**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Adéla VACKOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku - Management malých a středních podniků**

Název tématu: **Regionální odlišnost volnočasových aktivit mládeže a jejich využití**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- definice pojmu volný čas
- současný stav volnočasových aktivit u mládeže
- možnost přístupu k volnočasovým aktivitám
- dotazníkové šetření (mládež v Ústí nad Orlicí a Dolní Dobroučce)

Rozsah grafických prací: —
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická


Seznam odborné literatury:

- FONTANA, D. Psychologie ve školní praxi. Příručka pro učitele. 1. vydání. Praha: Portál, s.r.o., 1997. 384 s. ISBN 80-7178-063-4.
HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. 2. vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2004. 267 s. ISBN 80-7178-927-5.
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Odbor pro mládež. Volný čas a prevence u dětí a mládeže. Praha: Čihák Tisk, 2002. 48 s.
PÁVKOVÁ, J. Pedagogika volného času. Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času. 3. rozšířené vydání Praha: Portál, s.r.o., 2002. 221 s. ISBN 80-7178-711-6.
REUYSOVÁ, E., VIEHOFFOVÁ, H. Jak s dětmi trávit volný čas. Návrhy, nápady, návody pro děti od 4 do 14 let. Překlad Alena Pokorná, Bohuslav Urbánek. 1. vydání. Praha: Portál, s.r.o., 1996. 372 s. ISBN 80-7178-073-1.


Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jan Mandys**
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **22. června 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2010**


doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.


Ing. Robert Bača, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 22. června 2009

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 20. dubna 2010

Adéla Vacková

Poděkování:

Velmi ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Janu Mandysovi za věcné rady, připomínky a poskytnuté materiály, díky nimž jsem tuto práci mohla vypracovávat. Další poděkování patří místostarostovi obce Dolní Dobrouč Pavlu Šislerovi, který mi v několika sezeních poskytl mnoho materiálů a připomínek k tématu této práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou regionální odlišnosti volného času mládeže, jeho definováním, vymezením volnočasových institucí a různých pohledů na pojem volný čas. V další části se pojednává o současném stavu mládeže, nejprve ve všeobecných informacích, později zejména o struktuře volnočasových aktivit, patologických jevech a zúčastněných subjektech.

Závěrečná část práce se zaměřuje na zjištění regionální odlišnosti volnočasových aktivit mládeže, konkrétní strukturu zájmů mladé generace v Dolní Dobrouči a v Ústí nad Orlicí.

KLÍČOVÁ SLOVA

Volný čas, volnočasové aktivity, mládež, struktura volného času, patologické jevy, možnosti využití volnočasových aktivit

TITUL

Regionální odlišnost volnočasových aktivit mládeže a jejich využití

ANOTATION

This bachelor thesis is devoted to the problems of regional diversity at young people as well as its definition, delimitation of the free time activities and different views of free time. The next part treats of the contemporary state of young people, firstly in general information and then especially about the free time activities structure, the pathological phenomenons and the subjects concerned.

KEYWORDS

Free time, free time activities, young people, structure of free time, pathological phenomenons, possibilities of free time activities utilization

TITLE

Regional dissimilarity of leisure time activities of youth and their utilization

Obsah:

Úvod.....	- 10 -
1 Volný čas.....	- 12 -
1.1 Definice pojmu volný čas.....	- 12 -
1.2 Odlišné pohledy na volný čas	- 14 -
1.3 Formy aktivit volného času.....	- 15 -
1.4 Instituce s volnočasovou aktivitou.....	- 18 -
2 Současný stav české mládeže	- 24 -
2.1 Charakter mládeže.....	- 24 -
2.2 Stát a jeho úloha v podpoře a ochraně mládeže	- 25 -
2.3 Mládež a Evropská unie	- 28 -
2.4 Národní informační centrum pro mládež	- 33 -
3 Volný čas současné mládeže	- 34 -
3.1 Struktura volnočasových aktivit.....	- 34 -
3.2 Patologické jevy dnešní mladé generace.....	- 42 -
3.3 Subjekty zúčastněné ve volnočasových aktivitách	- 44 -
4 Možnosti využití volnočasových aktivit v Dolní Dobrouči a Ústí nad Orlicí....	- 46 -
4.1 Volný čas v Dolní Dobrouči	- 46 -
4.2 Volný čas v Ústí nad Orlicí.....	- 50 -
5 Dotazníkové šetření	- 53 -
5.1 Úvodní informace.....	- 53 -
5.2 Zjištěná tvrdá data v Dolní Dobrouči.....	- 53 -
5.3 Zjištěná tvrdá data v Ústí nad Orlicí	- 54 -
5.4 Získaná data z dotazníku.....	- 54 -
5.5 Zhodnocení dotazníku.....	- 64 -
Závěr	- 65 -

SEZNAM LITERATURY

SEZNAM TABULEK

SEZNAM OBRÁZKŮ

SEZNAM GRAFŮ

SEZNAM PŘÍLOH

Úvod

Domnívám se, že téma volného času je stále více aktuální. Svoji práci jsem zahájila definicí pojmu volný čas, protože když jsem se zeptala několika svých přátel, co si pod tímto pojmem představují, dostalo se mi velkého množství rozdílných odpovědí. V odborné literatuře se mi podařilo najít i odlišné pohledy lidí na problematiku volného času. Myslím si, že díky vývoji společnosti, přibývá lidem množství volného času, pokud samozřejmě významnou měrou nepreferují kariéru. Tento fakt ovšem neznamená to, že ho využívají zcela dle svých představ. V zásadě si lidé mohou vybrat ze dvou základních forem aktivit volného času. Dospělí si svůj volný čas realizují dle svého uvážení, mají své zažité koníčky a zájmy a také přátele, se kterými rádi své volno tráví. Samozřejmě jsou schopni je krýt finančními prostředky. Děti a mládež, jíž se ve své práci věnují, jsou ve zcela jiné situaci. Jsou ovlivněny rozhodnutím rodičů, jakým aktivitám se budou věnovat. Potom ovšem může dojít k situaci, že se mládež zabývá tím, co je pro ni nezajímavé. A naopak by se chtěla věnovat aktivitám v jiných volnočasových institucích a zařízeních, než jim rodiče z finančních a osobních důvodů předurčili.

V další kapitole jsem se pokusila zaměřit na současný stav české mládeže. Z různých průzkumů zejména Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jsem se snažila odpovědět na různé otázky. **Mým cílem bylo zjistit, kdo je vlastně mládež, co o ní všechno víme a jakou bychom si ji přáli mít. Dále jsem vyhledávala informace o volnočasových aktivitách současné mládeže, rizicích, kterým mohou podlehnout, a s jakými problémy se potýkají.** Mezi další důležité body své práce jsem zahrnula úlohu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a informačních center pro mládež. A jelikož jsme již šestým rokem Evropské unie, vyhledala jsem si pozici mládeže v této instituci a způsoby, jakými uděluje granty.

Dále jsem si sestavila přehledné možnosti trávení volnočasových aktivit v městě Ústí nad Orlicí a ve vesnici Dolní Dobrouč. Ať už se jedná o druhy institucí, které v těchto bydlištích fungují, nebo o zařízení, kde místní mládež tráví svůj volný čas.

Větší pozornost jsem věnovala projektu multifunkční sportovní haly, který se uskutečnil v Dolní Dobrouči.

V dotazníkovém šetření jsem se zaměřila přímo na mladé jedince, kteří žijí v tomto městě a vesnici. V jeho první části jsem kladla otázky spíše všeobecné ohledně problematiky volného času a faktorů, jež oblast volného času ovlivňují. Následovaly otázky konkrétnější s cílem vysledovat, co mládež ráda dělá, jestli navštěvuje nějaké kroužky nebo je navštěvovala v minulosti a z nějakého důvodu je opustili. Jak jsem se již zmínila, i v dotazníku jsem věnovala několik otázek projektu multifunkční haly v Dolní Dobrouči. **Cílem tohoto šetření bylo zjistit, jakým způsobem tráví mládež v mém okolí volný čas, jestli je spíše pasivní nebo aktivní a zejména jak se odlišují volnočasové aktivity obyvatelů města a vesnice.**

V závěru shrnuji celou práci. Dále uvádím seznam veškeré literatury, s níž jsem během vypracovávání práce pracovala a také seznam příloh. Tuto práci jsem se snažila pojmout zajímavě, protože mě problematika volného času velmi zajímá a myslím, že je velmi obsáhlá a propojená s mnoha ostatními oblastmi. **Za hlavní úkol jsem považovala zjištění nejoblíbenějších volnočasových aktivit mládeže žijící v Dolní Dobrouči a Ústí nad Orlicí, protože tento okres velmi dobře znám a bylo pro mě velmi lákavé zjistit, zda naše obec a zmíněné město investují správnou cestou do rozvoje možností volnočasových aktivit mládeže.**

1 Volný čas

1.1 Definice pojmu volný čas

Charakteristikou volného času se zabývá velké množství odborných publikací. „Volný čas a systém jeho aktivit a institucí je dynamickou a málo ustálenou, mimořádně nadějnou a současně rizikovou oblastí života současného člověka.“¹ „Volný čas je možno chápat jako opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k reprodukci.“² „Volný čas je částí lidského života mimo čas pracovní (návštěva školy a pracovní proces) a tzv. čas vázaný, který zahrnuje biologické potřeby člověka (spánek, jídlo, osobní hygienu), chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění za prací a další nutné mimopracovní povinnosti.“³ Ze sociálních rolí vyplývají závazky, jakým je například práce v zaměstnání a volný čas trávíme bez tlaku těchto závazků.

Joffre Dumazedier (1915 – 2002), přední francouzský sociolog volného času, pokládá volný čas za součást předchozích civilizací a nalézá ho již u aristokracie antického Řecka či v renesanci, ovšem masový vývoj klade až na 19. a 20. století. Mezi základní rysy volného času pokládá svobodnou volbu účasti na jeho aktivitách, bezprostřední neužitečnost a dále také uspokojování osobních potřeb. Druhá polovina 20. století je ve znamení silného zvýšení rozsahu volného času jak v úloze v životě společnosti, tak i ve výchově mladé generace. Tento vývoj dal vznik specifickým prostředkům a postupům pro jeho využívání (Hofbauer, B.; 2004)

Ve volném čase se věnujeme aktivitám, které jsou pro nás přínosné. Nevykonáváme je s povinnostmi, ale díky vlastnímu zájmu. Způsoby trávení tohoto času se odlišují dle potřeb každého člověka. To, co pro nás znamená povinnost, může být druhému zábavou a novými zážitky. Do těchto činností vstupujeme na základě svobodné vůle, naplnění očekáváním a přáním uspokojení.

¹ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2004. 11 s. ISBN 80-7178-927-5.

² PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času. Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 3. rozšířené vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2002. 13 s. ISBN 80-7178-711-6.

³ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času. Současné trendy*. 1. Vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2008. 10 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

Pro člověka žijícího v dnešní moderní a vyspělé společnosti je téměř nemyslitelné, aby neměl čas, ve kterém se může věnovat svým zálibám, odpočinku a zábavě. Často si ani neuvědomujeme, že každodenně prožíváme volný čas a organizujeme si ho dle svých představ. Lidé velmi často pocítují nedostatek množství volného času v porovnání s množstvím, které by si představovali. Život a výchova dětí a mládeže jsou ovlivňovány tím, kde probíhají: v rodině, ve škole, v mimoškolních zařízeních či zájmových kroužcích. Činnosti, které jsou provozovány v těchto odlišných prostředích, do značné míry utvářejí osobnost jedince i společnosti. Dopady na osobnost nemusí být vždy jen v pozitivním světle, proto význam výchovného zhodnocování volného času neustále roste. Hofbauer, B. (2004) se zmiňuje o tom, že přecenění nebo na druhé straně oslabení nebo vymizení základních oblastí jako jsou rodinný život, práce, účelné aktivity provozované ve volném čase či prospěšné působení zplošťují život mladých lidí a člověka samého. Volný čas tedy nelze chápat jen jako pouhý průvodní jev života, protože se může stát jeho aktivizujícím činitelem. Je tedy nutné proniknout do vnitřního uspořádání volného času, odkrývat vnější souvislosti a možnosti jeho uplatnění v praxi.

„Volný čas je dobou, kterou má po splnění potřeb a povinností člověk k dispozici pro činnosti sebeurčující a sebevytvářející:

- odpočinek a zábavu
- rozvoj zájmové sféry
- zlepšení kvalifikace
- účast na veřejném životě⁴

Hofbauer, B. (2004) uvádí i odlišné pojetí funkcí volného času, a to podle soudobého francouzského sociologa volného času. Jsou jimi:

- psychologická funkce (uvolnění, rozvoj a zábava)
- sociální funkce (příslušnost k sociální skupině, socializace)
- terapeutická funkce
- ekonomická funkce (vliv na uplatnění člověka v profesní činnosti, výdaje vynaložené na aktivity volného času)

⁴ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času. Současné trendy*. 1. Vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2008. 11 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

1.2 Odlišné pohledy na volný čas

Na problematiku volného času je možné nahlížet z různých pohledů.

- **ekonomické hledisko** – je velmi důležité, kolik prostředků investujeme do zařízení volnočasových aktivit a jestli se nám alespoň část těchto nákladů vrací. I z volného času se stalo komerční odvětví. „Průmysl volného času je v tržních ekonomikách samostatným a většinou dobře prosperujícím odvětvím, který však často rezignuje na vzdělávací cíle a kultivaci osobnosti“⁵. Z toho pohledu je nutné dále ještě zmínit fakt, že odpočívání lidé podávají lepší výkony, zvládají s větším klidem vztahy na pracovišti a při zájmových činnostech získávají nové vědomosti.

- **hledisko sociologické a sociálně psychologické** – sleduje míru ovlivnění mezilidských vztahů prostřednictvím volnočasových aktivit. Dále také silné vlivy na způsoby využití volného času prostřednictvím rodiny v pozitivním i negativním světle, přičemž ty negativní v částečné míře kompenzují výchovná zařízení. Pávková, J. (2002) uvádí, že velmi silným působícím sociálním jevem jsou hromadné sdělovací prostředky, a zejména televize. Jejich působení je zcela jistě v mnoha směrech pozitivní. Některé děti však tráví příliš mnoho času bez hlubšího aktivního prožitku. Dále se zmiňuje o faktech vyplývajících z průzkumů Univerzity Karlovy: u dětí s výraznějšími poruchami chování jsou příčinou špatná úroveň rodinné výchovy a chudé využívání volného času; jako činitelé formování zájmů dětí jsou uváděni vrstevníci, rodiče, velmi zřídka učitelé a téměř vůbec ne vychovatelé.

- **politický pohled** - v tomto případě jde o míru zásahu státu a jeho orgánů do volného času obyvatelstva. Přesto by stát neměl porušovat základní specifika volného času. Zainteresovanost státu spočívá hlavně v zakládání a financování zařízení, v pomoci spolkům věnujícím se mládeži, ve vytváření pocitu důležitosti kladného postoje dospělých k aktivitám mládeže, v profesionální přípravě pedagogů k této činnosti a v ochraně před nepřiměřenou komercializací. (Pávková, J.; 2002)

⁵ PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času. Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volné času*. 3. rozšířené vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2002. 15 s. ISBN 80-7178-711-6.

- **zdravotně hygienický pohled** – „sleduje především, jak lze podporovat zdravý tělesný a duševní vývoj člověka. Zdravotníky zajímá uspořádání režimu dne, respektování křivky výkonnosti jedince, hygiena prostředí i sociálních vztahů, hygiena duševního života.“⁶

- **pedagogické a psychologické hledisko** – v tomto případě se jedná o věkové a individuální zvláštnosti a jejich respekt ve volném čase. Hlavní otázkou je, do jaké míry uspokojují volnočasové aktivity biologické a psychologické potřeby člověk, neboť dobrovolně vykonávané aktivity a vhodně pedagogicky motivované přináší rozvoj osobnosti po všech stránkách. (Pávková, J.; 2002)

1.3 Formy aktivit volného času

Především v době mládí a dospívání se mohou jedinci zajímat o velmi široké spektrum zájmů a dalších aktivit. Dospělí se zaměřují spíše už na konkrétní činnost, ve které nacházejí uspokojení a přicházejí k novým zkušenostem. V současné době se vytváří spíše pasivní postoj k trávení volného času. Mládež často volí nenáročné činnosti a společnost se stává konzumní. Denně sledují televizi, propadají závislosti na počítačových hrách a mají sklon k životní nuditě. Sledováním jiných aktivit často nahrazuje přímou osobní účast především pomocí masmédií. Z toho vyplývá, že příliš mnoho volného času není pro mladé jedince dobré. Nadměrné množství poskytuje prostor pro úskalí a hrozby, které mohou vést k frustracím, nebo dokonce agresivitě. Však odedávna platí známé úsloví – „Kdo něco dělá – nezlobí“. „Závažným se jeví mizení podílu volného času, který mládež věnuje vzdělávání. Tento trend může mít celospolečenský a ekonomický dopad, protože moderní civilizační procesy charakterizuje provázanost ekonomiky, vzdělanosti, vědy a kultury.“⁷. Je tedy potřeba podporovat aktivní činnosti, které mohou nabízet zařízení pro volný čas dětí a mládeže.

⁶ PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času. Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 3. rozšířené vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2002. 17 s. ISBN 80-7178-711-6.

⁷ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Odbor pro mládež. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. Praha: Čihák Tisk, 2002. 6 s.

• **pasivní způsob trávení volného času:** sociálně patologické jevy, mezi které patří kriminalita, zločinnost, různé formy závislostí, jsou podmíněny velkým množstvím faktorů. Na prvním místě je to rodina, osobnost či společnost sama. Na druhé straně jsou to jedinci, kteří mají náročné požadavky na mimořádné zážitky, jež nejsou schopni sami svou vlastní činností uspokojit. Do této skupiny se řadí:

- „chroničtí sledovači televize, filmů a počítačových her
- mládež bloudící po ulicích a restauračních zařízeních a ubíjející nudu
- mládež vyhledávající dramatické a dobrodružné aktivity zástupným způsobem; pomocí násilí, kriminality, drog, alkoholu apod.“⁸

• **aktivní forma trávení volného času:** dětem se výrazně snižuje šance sklouznout k patologickým jevům, mají – li dostatečně pestré spektrum možností volnočasových aktivit. Bez potřebné motivace zejména ze strany rodičů však ani toto nestačí. „Aktivní trávení volného času a aktivní odpočinek musí splňovat následující funkce:

- aktivní přístup dětí a mládeže k provádění této činnosti
- kompenzace jednotvárné zátěže (při vyučování, dlouhém sezení, nerovnoměrném zatěžování jednotlivých oblastí mozku a nervové soustavy apod.)
- posilování zdravého způsobu života a zdraví“⁹
- „zábava, oddech nebo rekreace
- osvojování nových poznatků, návyků a dovedností
- utváření postojů, sociálních vztahů a kompetencí
- veřejně prospěšná a solidární činnost“¹⁰

U mládeže se jedná konkrétně o fyzické sportovní aktivity, zájmové činnosti v různých kroužcích, pohyb na čerstvém vzduchu, venkovní společenská činnost a zábava přispívající k rozvoji osobnosti.

⁸ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Odbor pro mládež. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. Praha: Čihák Tisk, 2002. 12 s.

⁹ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Odbor pro mládež. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. Praha: Čihák Tisk, 2002. 6 s.

¹⁰ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2004. 89 s. ISBN 80-7178-927-5.

Na uspořádání a struktuře volného času se snad nejvýznamnějším způsobem podílí rodina, která prošla značným vývojem. Dnes nejsou rodiny tak velké a tráví spolu mnohem méně času. Rodiče dávají větší prostor své kariéře a na trávení volného času svých dětí mají menší možnost pravidelně dohlížet. „V důsledku zásadních společenských a ekonomických proměn došlo i ke změně hodnotového systému a některé nemateriální hodnoty jsou podceňovány nebo opomíjeny. Rodič má právo a někdy i povinnost odmítnout to, co dítě dělá, pokud s jeho chováním nesouhlasí, ale nikdy nesmí odmítnout dítě samotné.“¹¹

„Rodiče jsou pro své děti prvními vzory. Děti se od svých rodičů učí žít určitým způsobem, přebírají, napodobují jejich životní styl. Pro formování vztahu k volnému času jsou důležité některé skutečnosti:

- o jaký typ rodiny se jedná, jaký je způsob rodinného soužití, zda se jedná o rodinu malou nebo velkou, uzavřenou či otevřenou, jaký je věk rodičů i dětí, počet dětí, jejich pohlaví, styl rodinné výchovy apod.;
- jaké jsou zájmy rodičů, jak si je navzájem tolerují, jaký význam se jim přikládá, i kolik finančních prostředků jsou svým koníčkům děti ochotni věnovat“¹²

Tyto body můžeme seskupit do dvou rovin. Mohou se vyskytnout případy, kdy rodiče svým dětem nabízí mnoho věcí, ale dále se nezajímají o to, jak s nimi děti operují. Jiní nemohou svým potomkům poskytnout tak mnoho příležitostí k volnočasovým aktivitám, ať už z důvodu finančního nebo časového. Existují však i rodiče, kteří svým dětem organizují volný čas velmi podrobně, a na tvůrčí stránku dětí nezbyvá dostatečný prostor.

Zich, F. (1978) velmi důrazně upozorňuje na to, že když mluvíme o volném čase, neznamená to zcela samostatnou a na ničem nezávislou sféru. Domnívá se, že cílevědomý rozvoj společnosti se neobejde bez pravdivého a hlubokého poznání současného způsobu naplňování volného času. V jaké relaci se realizují základní funkce volného času, záleží na společenských možnostech a vyspělosti každého jedince.

¹¹ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Odbor pro mládež. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. Praha: Čihák Tisk, 2002. 9 s.

¹² PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času. Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volné času*. 3. rozšířené vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2002. 30 s. ISBN 80-7178-711-6.

1.4 Instituce s volnočasovou aktivitou

V rámci volného času probíhá výchova v určitých institucích (zařízení, sdružení apod.). Tyto organizace jsou definovány odlišnými cíli, možnostmi spolupráce s dalšími odborníky či dobou a místem setkávání se s mládeží. Jednotlivé funkce a náplně činností jsou přesně konkretizovány. U nás mezi ty nejvýznamnější instituce patří školní družiny a kluby, střediska pro volný čas mládeže, domovy mládeže, dětské domovy a další. Hustá síť těchto zařízení bez organizačních omezení tvoří základní vybavení regionu, zejména školní družiny, které zprostředkovávají přístup k aktivitám po vyučování. „Zařízení působící ve volném čase dětí a mládeže se oproti dalším, zvláště západoevropským, zemím zřizovala později. Počátkem 20. století měla především charakter sociální péče a ještě koncem 30. let neznala naše pedagogická věda a praxe pojem „mimoškolní zařízení“ registrovala jenom jednotlivé instituce (divadlo, kino, časopisy). Dobové zahraniční prameny zaznamenaly u nás i zařízení dobrovolných organizací (dělnické akademie, Sokol). Po druhé světové válce začala pedagogická věda soustavněji sledovat jednotlivé druhy činnosti volného času. Samostatné instituce volného času dětí a mládeže začaly však působit až v dalších letech, kdy se vytvářely celé jejich sítě.“¹³

Školní družiny

Hájek, B.; Hofbauer, B.; Pávková J. (2008) charakterizují školní družiny jako zařízení fungující v základní škole nebo jako samostatné jednotky sloužící žákům jedné nebo více školám. Přednostně je určena pro žáky prvního stupně, je rozdělena na oddělení, jejichž maximální kapacitu určuje ředitel s ohledem na zajištění bezpečnosti konkrétních činností. Maximálně je to však 30 žáků. Školní družiny jsou v provozu ve dnech školního vyučování a také o prázdninách. Jejich základní náplní je **pravidelná činnost** s žáky, kteří jsou přihlášení k pravidelné docházce. Dále plní **příležitostné aktivity** jako besídky, sportovní dny. Hry v ranní družině před začátkem vyučování jsou **spontánní aktivity** a poslední formou činností jsou **odpočinkové**, které plní psychohygienické poslání.

¹³ HOFBAUER, B. Zařízení volného času dětí a mládeže. Praha: Čihák Tisk, 1992. 50 s. ISBN 80-85105-42-X

V padesátých letech, kdy družina měla nejvýznamnější funkci sociální, patřila mezi hlavní náplň příprava žáků na vyučování. V letech následujících se měnil pohled na hlavní funkci této instituce. Stala se převážně zařízením výchovy mimo vyučování a péče o volný čas dětí. Příprava ke školní výuce již není v denním režimu zařízení, ale zaměstnanci školní družiny ji dětem mohou umožnit v rámci vypracování domácích úkolů a zábavného procvičování učiva formou didaktických her.

Školní kluby

Školní kluby jsou určeny především pro žáky druhého stupně základní školy nebo příslušným ročníkům víceletých gymnázií. Společně se školními družinami mohou tvořit jeden organizační celek a dohromady organizovat jednotlivé činnosti. Školní kluby umožňují vykonávat zájmové aktivity prostřednictvím kroužků, příležitostných akcí a aktivit i průběžnou nabídkou spontánních činností. Z provozních důvodů může dojít k zařazení žáků 1. stupně. Žáci si mohou samozřejmě vybrat, zda se do klubu přihlásí k docházce pravidelné nebo zda budou navštěvovat některý z kroužků. (Hájek, B.; Hofbauer, B.; Pávková J.; 2008). „Kroužek je menší zájmový útvar, jehož činnost směřuje zpravidla na vnitřní obohacení členů, zaměřuje se na vnitřní život útvaru (např. rybářský kroužek, modelářský kroužek, čtenářský kroužek).“¹⁴

Dle nové vyhlášky, která v sobě slučuje dřívější Vyhlášku číslo 432/1992 Sb., o střediscích pro volný čas a Vyhlášku číslo 87/1992 Sb., o školních družinách a klubech, jsou přiděleny další funkce školním družinám. Mluví o nich Jaroslav Tuček z odboru pro mládež z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v Učitelských novinách: „Její činnost by měla v daleko větší míře spočívat v systematické péči o naplňování volného času dětí. Aby kromě toho, že pečuje o děti přihlášené k pravidelné každodenní docházce, také organizovala aktivity pro ostatní žáky školy. Například zájmové kroužky, různé příležitostné krátkodobé akce, kulturní a sportovní záležitosti. Jistě že podmínky nejsou všude stejné, ale bylo by dobře, kdyby se podařilo vyčlenit v areálu školy prostor pro spontánní činnost dětí.“¹⁵

¹⁴ PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času. Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 3. rozšířené vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2002. 122 s. ISBN 80-7178-711-6.

¹⁵ *Učitelské noviny*. 2003. [cit. 2010-02-17]. Dostupný z WWW: <http://www.ucitelskenoviny.cz/obsah_clanku.php?vydani=07&rok=05&odkaz=cim.htm>.

Střediska pro volný čas dětí a mládeže

Pávková, J. (2002) mezi tyto střediska řadí domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností. Domy dětí a mládeže (dále DDM) se zřizují podle zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů a naplňují rekreační a výchovně – vzdělávací funkci široké zájmové působnosti. Naopak stanice zájmových činností se specializují již na konkrétní zájmové oblasti. Zřizovat DDM mohou školské úřady, obce, církve, soukromý nebo jiný subjekt. DDM mají snahu obsáhnout všechny zájmové oblasti, které jsou rozděleny na společenskovoední, estetickovýchovné, tělovýchovné a sportovní, turistické, technické a přírodovědné. Kdybychom měli shrnout hlavní náplň střediska dle vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jednalo by se o **pravidelnou zájmovou činnost**, která zahrnuje útvary kroužků, souborů, klubů, oddílů a kurzů. Dále je to **zájmová činnost příležitostná**, jejíž specifickou formou jsou příměstské prázdninové tábory. Individuálně či skupinově mohou účastníci využívat **nabídky spontánních aktivit**, o nichž není znám pevný začátek a konec. Omezení spočívá pouze v provozní době zařízení (dětské herny, posilovny, čítárny). Vyšší formou této náplně činnosti je nabídka pro talentované děti a mládež. Následovně je to **práce s talentovanou mládeží a prázdninová táborová činnost**.

Dětský domov

V tomto výchovném zařízení pro ústavní výchovu dětí jsou umístěny děti ve věku od 3 let do 18-19 let. Nahrazuje dětem rodinný život v běžné rodině, neboť o tyto jedince se biologická rodina nechce, neumí nebo nemůže postarat vlastními silami a nemohou být umístěny v jiné formě rodinné péče nebo osvojeny. Základní organizační jednotkou je zde rodinná skupina. „Předškolní děti docházejí z dětského domova do mateřské školy, žáci do příslušného stupně školy základního či středního vzdělávání, příp. studenti do vyššího odborného či vysokoškolského vzdělávání.“¹⁶ Také mají možnost setkání se svou rodinou, ale především se dbá na hodnotné využívání volného času jedinců a rozvíjení jejich zájmy.

¹⁶HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času. Současné trendy*. 1. Vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2008. 149 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

Základní umělecké školy

Základní umělecké školy umožňují podchytit a odborně vzdělávat nadané a talentované jedince a připravit je na další studium na středních a vysokých školách uměleckého nebo pedagogického zaměření. Prioritními cíli základních uměleckých škol jsou: „Utvářet a rozvíjet klíčové kompetence žáků a tím kultivovat jejich osobnost po stránce umělecké, poskytnout žákům základy vzdělání ve zvoleném uměleckém oboru a po odborné stránce připravit žáky pro vzdělávání ve středních školách uměleckého nebo pedagogického zaměření a v konzervatořích, případně pro studium na vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením.“¹⁷ Žáci musí disponovat vědomostmi a dovednostmi komunikace s uměleckými prostředky, dílu rozumí a umí jej ocenit. Váží si kulturních a uměleckých hodnot a jsou pro ně důležitou součástí a sám jedinec se aktivně podílí na jejich uchování a předávání ostatním.

Domov mládeže

Domovy mládeže jsou dalším typem školských zařízení, jež zabezpečují žákům středních a vyšších odborných škol ubytování, stravování a kvalifikované výchovné působení. Tato náplň by je měla vést ke smysluplnému využívání doby volného času. Žáci jsou zde rozděleni do skupin a ty mají na starosti jednotliví vychovatelé. Jedinci zde vykonávají také přípravu na vyučování a doba tomu přiměřená je odvozená od stáří dětí, požadavků rodičů či individuálních výsledků. (Hájek, B.; Hofbauer, B.; Pávková, J.; 2008) Kdybychom měli hovořit o tom, jaký platí v tomto zařízení řád, jedná se o vnitřní řád domova mládeže a pojednává o popisu činností v něm probíhajících, o právech a povinnostech žáků a zákonných zástupců nezletilých žáků, o právech ubytovaných žáků a právech zákonných zástupců. Na druhé straně musí upravovat samozřejmě i povinnosti žáků a zákonných zástupců nezletilých žáků, povinnosti žáků a povinnosti zákonných zástupců nezletilých žáků. Role vychovatele se projevuje v mnoha rovinách. Může být zajišťovatelem dozoru při studiu, zkoušet procvičovanou látku nebo odborně vysvětlit žákům případné nejasnosti.

¹⁷ *Co je základní umělecká škola.* 2006. [cit. 2010-02-17]. Dostupný z WWW: <http://www.zustelc.cz/tiki-index.php?page=CoJeZUS>

Jazykové školy

Představují zařízení pro všechny věkové kategorie: žáky, mládež, dospělé i důchodce. Jejich činnost spočívá v rozvíjení zájmových činností v oblasti výuky cizích jazyků. Tyto instituce nabízejí obecné jazykové kurzy, speciální jazykové kurzy, cílené jazykové kurzy, firemní a individuální. Zprostředkovávají zahraniční pobyty a závěrečné zkoušky a certifikáty.

Organizace dětí a mládeže a občanská sdružení

Řada těchto organizací působí téměř na celém území České republiky (Skaut, Pionýr, Sokol a další tělovýchovné instituce nebo zájmová sdružení hasičů). Další množství organizací má pouze působnost místní, tedy zejména při školách a školských zařízeních. Tato sdružení jsou ustanovena podle zákona o sdružování, podle něhož může být zakladatelem občan samotný nebo právnická osoba. (Hájek, B.; Hofbauer, B.; Pávková J.; 2008)

Nestátní neziskové organizace významnou měrou doplňují a obohacují výchovně – vzdělávací činnosti škol, zařízení a rodin. Dětem je jejich prostřednictvím umožněn přirozený rozvoj schopností, dovedností a talentu. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy České republiky vypisují dotované programy, které vyjadřují požadavky státu, zastupovaným MŠMT, na zabezpečení péče o volný čas dětí a mládeže prostřednictvím nestátních organizací. Podpora Programů se zaměřuje především na pravidelné a dlouhodobé činnosti určené co nejširšímu spektru dětí a mládeže. „V roce 2010 bude MŠMT prioritně podporovat akce a aktivity NNO, které mají mezinárodní nebo celostátní, případně výrazně neregionální charakter a dopad; NNO s celostátní působností (nejméně 750 členů a základní články se sídlem v nejméně 9 krajích); NNO s výrazně neregionální působností (NNO, které mají základní články nejméně ve 3 krajích); akce a aktivity NNO, které jsou celoroční nebo dlouhodobé a jsou určeny co nejširšímu spektru dětí a mládeže; MŠMT certifikovaná Informační centra pro mládež; opatření, potřeby a činnosti NNO mající dopad na co nejširší spektrum dětí a mládeže.“¹⁸

¹⁸ NEZVAL, J. *Programy státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace na léta 2007 až 2010 - MŠMT ČR*. 2009. [cit. 2010-19-02]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/mladez/programy-statni-podpory-prace-s-detmi-a-mladezi-pro-nestatni-1>

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Tento druh zařízení nemá velkou historii a má hlavně sociální poslání. Jsou určeny neorganizovaným dětem a mládeži, kteří jsou v momentální obtížné životní situaci (nízká sociální a životní úroveň, problémy ve škole), jsou ohroženi sociálně patologickými jevy (kriminalita, násilí nebo diskriminace) nebo mají vyhraněný životní styl neakceptovatelný většinou společností (ideologické skupiny či gangy). (Hájek, B.; Hofbauer, B.; Pávková J.; 2008). „Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují služby terénní (v domácím prostředí) nebo ambulantní (v zařízení). Služby jsou poskytovány dětem od 6 do 26 let. Pracovníci nízkoprahových zařízení se snaží o snížení zdravotních a sociálních rizik souvisejících se způsobem života dětí a mládeže. Pracovníci nízkoprahových zařízení jim pomáhají lépe se orientovat v sociálním prostředí a řešit jejich nepříznivé situace. Služby mohou být poskytovány anonymně. Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti
- zprostředkovávání kontaktu se společenským prostředím
- sociálně terapeutické činnosti
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí¹⁹

Hájek, B.; Hofbauer, B.; Pávková J. (2008) uvádí trochu odlišné základní formy služeb:

- volný vstup a pobyt v zařízení – dle osobních potřeb klienta, přičemž mu umožňuje využití výhod, které skýtají prostory zařízení oproti ulici
- volnočasové aktivity – účastníci zde mají k dispozici základní technické vybavení pro trávení volného času (společenské hry, výtvarné potřeby)
- sociální služby – zajišťuje nabídku sociálních služeb, která je založena na kontaktní práci s klienty, situační prevenci a základním poradenství
- aktivity a činnosti zaměřené na prevenci – zde jsou hlavní nabídkou programy z oblasti prevence se zaměřením na snížení rizik sociálně patologických jevů (šikana, agresivita, užívání alkoholu a drog)

¹⁹ *Diakonie Českobratrské církve evangelické - Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež.* 2010. [cit. 2010-20-02]. Dostupné na WWW: http://www.diakoniecce.cz/index.php?option=com_cintent&task=category§ionid=23&id=77&Itemid=180

2 Současný stav české mládeže

Mládež se neustále vyvíjí a mění v závislosti na různých jevech. Liší se postavení a role rodiny, formy vzdělávání či volnočasových aktivit. Geometrickou řadou roste počet rizik a problémů, kterým jsou dnešní mladí lidé vystaveni. V této kapitole čerpám zejména z průzkumů, které provedlo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, s cílem charakterizovat mládež na prahu třetího tisíciletí z různých hledisek.

2.1 Charakter mládeže

Budeme – li se v následujících odstavcích zabývat tímto tématem, je třeba začít od začátku. Tedy otázkou, kdo mládež je. „Podle Úmluvy o právech dítěte se v České republice (dále též ČR) považuje za dítě osoba ve věku do 18 let. Mládež je definována věkem 18 až 26 let. Dospělou (zletilou) osobou je osoba od dosažení 18 let. Tak je tomu podle právního řádu ČR. Z hlediska běžného chápání ale mladí lidé ve věku 16-18 let už za děti pokládány nejsou: nechovají se tak a také se tak necítí. Ostatně i z hlediska zákonných norem jim už náleží některá práva a povinnosti, ale nemají plnou trestněprávní odpovědnost.“²⁰

Myslím si, že většina lidí má na současný stav české mládeže velmi odlišné názory, které se odvíjí od zkušeností a odlišných informací. Ještě předtím, než přistoupím k vyslovení výsledků průzkumů Národního institutu dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, vyjádřím svůj názor. Dle mého soudu je dnešní mládež ve zcela jiném hodnotovém měřítku, není ochotná přijímat dlouhodobější závazky a pocit zodpovědnosti. Drogy a alkohol jsou pro ně známým tématem a stále běžnějším. Méně než polovina z nich si uvědomuje, že vzdělání je podstatným faktorem jejich budoucího života a vybudování silného rodinného zázemí s přibývajícím věkem bývá složitější. Národní institut dětí a mládeže MŠMT (2008) se opírá o dlouhodobé výzkumy toho, co je pro mladé lidi důležité. Jedná se především o to, že dnes netvoří jednodušskou skupinu, ale existují mezi nimi skupiny s odlišnými hodnotovými orientacemi, jejichž východisky jsou náboženství, environmentální výchova či duchovní problematika. Tyto skupiny se vyznačují zájmem o druhé a také o veřejné dění.

²⁰ NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Mládež České republiky*. 2008. 4 s. Dostupné na WWW: <http://www.crdm.cz/download/publikace/mladez-CR-web.pdf>

Na druhé straně se většina mládeže vyznačuje poměrně jasnou charakteristikou, a to preferováním vlastního ega. Významně poklesl význam odpovědnosti za druhé a v paralele klesá i význam zdokonalování sebe sama. Vnitřní život mladých lidí zchudl zejména díky rostoucímu zájmu o drogy. Dalším faktorem ovlivňujícím mladou generaci jsou také média, která ve stále větší míře a rozsahu vtiskávají do mysli a vědomí člověka obsahy, které vůbec či jen v malé míře odrážejí přirozenou realitu a ve stále větší míře produkují virtuální realitu, kterou hlavní proud mládeže přijímá. Trvale roste význam majetku a náplně volného času podle zájmů a koníčků. Naopak podstatný pokles byl zaznamenán ve významu míru, životního prostředí, veřejně prospěšné činnosti a v důvěře v demokracii a spokojenosti s naším politickým systémem a kulturou.

Je pochopitelné, že s výše popsaným stavem české mládeže není naše společnost spokojena a v mnoha směrech by si ji přála změnit. „Ve shodě s odborníky by si lidé u nás přáli, aby děti a mládež měly především těchto pět vlastností:

- inteligence
- svědomitost
- otevřenost
- citová stabilita
- přátelskost²¹

A k těmto vlastnostem by ještě rádi přidali poctivost, sebeovládání, zvědavost, chuť do učení a touhu poznávat nové, snášenlivost, slušnost a snahu pomáhat.

2.2 Stát a jeho úloha v podpoře a ochraně mládeže

Když se nad touto otázkou zamyslím, vybaví se mi hned několik oblastí, v nichž stát bude mládež podporovat a chránit, neboť jak již bylo zmíněno, dnešní mladí lidé jsou vystaveni mnohým rizikům a problémům.

²¹ NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Mládež České republiky*. 2008. 5 s. Dostupné na WWW: <http://www.crdm.cz/download/publikace/mladez-CR-web.pdf>

„Svou nezastupitelnou úlohu ve výchově a vzdělání dětí a mládeže má také stát – nejen tím, že vytváří podmínky pro systém školní docházky. Základními dvěma východisky české státní politiky v této oblasti jsou:

- Přijetí zodpovědnosti státu za vytváření podmínek pro rozvoj mladé generace a za plnění úkolů, které státu v této věci přísluší nebo k jejichž plnění se v rámci celé řady mezinárodních úmluv přihlásil.
- Uznání a podpora prvotní zodpovědnosti rodiny a přiměřeně věku i zodpovědnost jednotlivce za sebe sama.²²

Tímto jsme si definovali, jakou má stát úlohu k mládeži. Nyní je otázkou, v jakých rovinách na mladou generaci stát působí. Tou první je **podpora** jako řešení problémů, které ohrožují mladou generaci a brání jejímu rozvoji, a vytváření podmínek k participaci mládeže na společenském a politickém životě a motivace jednotlivých vrstev a skupin mládeže pro činnost s cíli státní politiky mládeže. Podpora dále spočívá v různých sociálních programech týkajících se života této generace a v pomoci nestátním neziskovým organizacím, o kterých jsem se již zmiňovala v kapitole instituce s volnočasovou aktivitou. Naproti tomu je to rovina **ochrany**, která nastupuje vždy tam, kde jedinci nejsou schopni svými vlastními silami čelit negativně působícímu prostředí a společenským jevům. V tomto případě užívá stát buď svých nástrojů nebo spolupráce s dalšími orgány veřejné správy, obcemi, nestátními neziskovými organizacemi či dalšími institucemi, které pracují s mládeží. Dále je nutné zmínit i zahraniční spolupráci na úrovni státních orgánů i na úrovni NNO, které se orientují na práci s dětmi (Národní institut dětí a mládeže MŠMT; 2008). Výše zmiňovanými nástroji jsou: „Státní právní normy, ekonomické nástroje, aplikace výzkumné činnosti, účelný informační systém, komplexní personální politika (výběr, příprava a další vzdělávání pracovníků). Konkrétní použití těchto nástrojů rozpracovává vždy na období 4 až 6 let Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže.“²²

²² NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Mládež České republiky*. 2008. 7 s. Dostupné na WWW: <http://www.crdm.cz/download/publikace/mladez-CR-web.pdf>

Mezi nejvýznamnější cíle Koncepce pro období 2007 – 2013 je splňování vhodných podmínek zejména pro tyto oblasti:

- „naplňování funkce rodiny
- osobnostní rozvoj mladých lidí a jejich uplatnění ve společnosti
- výchovu k aktivnímu občanství včetně participace
- podporu zdravého životního stylu
- ochranu před negativními jevy a jejich následky“²³

Vzhledem k náplni této bakalářské práce bych se ráda ještě zmínila o konkrétních tematických oblastech Koncepce, které jsem čerpala opět z Výzkumu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy z roku 2008.

- informace o mládeži a pro mládež – jenž spočívá ve vytváření, rozšiřování a zkvalitňování podmínek a předpokladů k získávání, přenášení a rozšiřování šikorospektrálních informací odpovídajících potřebám a zájmům mladé generace. Podpora elektronických médií a poskytnutí legislativních a společenských podmínek.
- mládež a Evropa – v této oblasti jde o usnadnění přístupu mladých k informacím o problematice mládeže v Evropě a aktivní zapojování těchto jedinců do nadnárodních organizací. Poté stanovení strategických podmínek pro zavádění opatření přijatých v Evropské unii vůči mladé generaci a aktivní podílení se na šíření evropské myšlenky podporující svobodu, stabilitu a prosperitu zmíněné evropské generace.
- mládež, volný čas a životní styl – vytváření společenských, legislativních a finančních podmínek pro účelné trávení volného času dětí a mládeže, které jim zabezpečí zdravý životní styl. Dále tento rámec spočívá v podpoře rozvoje školských zařízení pro zájmové vzdělávání, poskytování široké nabídky volnočasových aktivit a podpoře činností NNO, které se věnují mládeži. Prostřednictvím dotačních programů motivovat uvedené subjekty ke kvalitní náplni volnočasových aktivit pro děti a mládež.

²³ NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Mládež České republiky*. 2008. 7 s. Dostupné na WWW: <http://www.crdm.cz/download/publikace/mladez-CR-web.pdf>

- mládež, vzdělávání, výchova – prostřednictvím podpory vzdělávání a výchovných aktivit působit na celkové formování mladého člověka, na podporu a rozvoj jeho vlastní osobnosti, zájmu v kontextu s potřebami společnosti a také jeho talentu.
- mládež a kultura – ve smyslu podpory uznávaných kulturních aktivit vedoucích k výchově a vzdělávání mladé generace a vytváření podmínek k seznámení s kulturou a kulturními tradicemi. Zejména jde o podnícení aktivity vedoucí k aktivnímu rozvoji kulturních a kulturně – výchovných činností vedoucích k rozvoji osobnosti mladého člověka.

2.3 Mládež a Evropská unie

Česká republika vstoupila na základě občanského referenda do Evropské unie 1. května 2004. Tomuto vstupu ovšem předcházelo nespočetné množství historických událostí. Naprosto zásadní změnou byl rok 1989 jakožto návrat k demokracii a pluralitě. Tímto datem došlo k zásadnímu kroku, kterým jsme přistoupili k integraci do evropského prostoru. V roce 2004 jsme měli první možnost zúčastnit se voleb do Evropského parlamentu a druhá volba proběhla minulého roku v červnu. Veškeré procesy v rámci této nadnárodní instituce jsou provázány všudypřítomnou globalizací.

Z dalšího průzkumu opět od Národního institutu dětí a mládeže jsem přejala výsledky šetření postojů a vztahu mladých lidí k Evropské unii. Hlavním cílem toho dotazování bylo zjištění, jak významná mladá generace vnímá fakt členství České republiky v Evropské unii a jaké díky tomu vidí před sebou perspektivy.

První blok otázek se zaměřoval na oblast členství v Evropské unii. „Nejvíce z respondentů (88,2%) souhlasilo se tvrzením, že vstup naší republiky do Evropské unie přenesl rozšíření studijních a pracovních možností v zahraničí. Dále pak 63% se domnívá, že lidé více navštěvují země EU a 57,5% dotázaných věří, že se postupně zvyšuje životní úroveň. Naopak 62,4% respondentů nesouhlasí s tím, že by vstup ČR do Evropské unie přinesl obecně větší zájem mladých lidí o politické dění a 53% se domnívá, že od vstupu není věnována zvýšená pozornost rovnoprávnosti mužů a žen.“²⁴

²⁴ NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Aktuální problémy mladé generace ČR*. 2006. 27 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>

Následovala otázka splnění očekávání ohledně vstupu ČR do Evropské unie. Pro 13% byla očekávání naplněna, pro 21% absolutně ne, 32% žádná očekávání neměl/a a nejméně procent, tedy přesně 34% ještě vliv vstupu nemůže posoudit. Tato data pochází z roku 2006 a mohou se od těch dnešních mírně odlišovat, protože tehdejší dva roky od našeho vstupu do evropské instituce nemusely být dostatečně dlouhou dobou pro posouzení těchto vlivů. (Národní institut dětí a mládeže MŠMT; 2006)

„Podobně rozpačité byly odpovědi i na otázku, zda se respondent/ka ocitl/a někdy v situaci, kdy pro ně členství v EU bylo výhodou nebo naopak nevýhodou. Téměř 80% dotázaných nevedlo žádnou odpověď, 20% popsalo nějakou výhodu, kterou sami pocítili v určité situaci a necelá 2% uvedla nevýhodu.“²⁵ Jako základní **výhody** dotazovaní uváděli cestování (přechod hranic bez pasu, bezvízový styk, rychlejší odbavování na letišti), možnost práce a studium, výměnné pobyty. Dále také jednotná měna Unie, přísun peněz z Evropských fondů a lékařské ošetření. Nejčastěji mladí uváděli mezi **nevýhodami** zdražování, nová státní maturita, mnoho pravidel a regulací, které nám ztěžují život. Respondenti zmínili i to, že se Česká republika stala tepnou pro kamiony.

Tabulka č. 1: Hodláte se zúčastnit voleb do europarlamentu (zdroj: NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Aktuální problémy mladé generace ČR*. 2006)

MÍRA SOUHLASU	PODÍL V SOUBORU
rozhodně ano	18,6%
spíše ano	27,0%
spíše ne	21,7%
rozhodně ne	17,9%
ještě nejsem rozhodnut/a	14,7%

V roce 2004 bylo pevně rozhodnuto pouhých 14,6% dotázaných se zúčastnit voleb do Evropského parlamentu, 18,8% zvolilo odpověď „spíše ano“ a rozhodně se voleb nechtělo účastnit 33,6%. Tato tabulka se od výše uvedených výsledků odlišuje vyloučením věkové skupiny 15 – 18 let vzhledem k tomu, že většina z nich nedosáhla 18 let, tedy povinné minimální věkové hranice potřebné k volební účasti.

²⁵ NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Aktuální problémy mladé generace ČR*. 2006. 29 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>

Evropská unie usiluje prostřednictvím politiky soudržnosti o to, aby byl ve společenství co nejrovnoměrnější hospodářský a společenský rozvoj, a to v rámci všech svých členských států a regionů. Hlavním cílem je zmírnit rozdíly mezi ekonomicky silnými a slabšími členskými státy. Toto úsilí je všeobecně nazýváno jako evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti a vedle zemědělské politiky patří k nejvýznamnějším evropským agendám a Evropská unie na ni vynakládá více než třetinu ze svého společného rozpočtu. Hlavní nástroje pro realizaci této politiky představují fondy EU, jejichž prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky určené ke snížení ekonomických a sociálních rozdílů mezi členy Unie.

Existují tři hlavní fondy:

- Strukturální fondy
 - Evropský fond pro regionální rozvoj
 - Evropský sociální fond
- Fond soudržnosti

„Na právě probíhající období 2007 – 2013 má ČR z evropských fondů k dispozici 26,69 miliard eur. Abychom si mohli udělat představu, jak velkou sumu to představuje, lze ji přirovnat přibližně ke třem čtvrtinám ročního státního rozpočtu ČR.“²⁶

Každý člen Evropské unie si vyjednává s Evropskou komisí operační programy, které jsou mezistupněm mezi třetími hlavními evropskými fondy a konkrétními příjemci finanční podpory v členských státech a regionech. Jsou to strategické dokumenty představující průnik priorit, jež stanovila hospodářská a sociální politika soudržnosti Evropské unie, a individuálních zájmů členských států. Evropská komise schvaluje definované problémy České republiky, které chceme ze získaných prostředků řešit. Je tedy zajištěno, aby projekty nebyly financovány pouze nahodile, ale aby opravdu uskutečňovaly záměry zmiňované politiky. Z naposledy uváděného zdroje jsem si také vyčetla, že si Česká republika pro toto období vyjednala 26 operačních programů. Osm z nich je zaměřeno tematicky (např. na dopravu, vědu a vzdělávání, zaměstnanost, životní prostředí) a sedm zeměpisně (na Středočeský kraj, Střední Moravu atd.). Další z operačních programů umožňují příhraniční, meziregionální a neregionální spolupráci nebo zajišťují technické, výzkumné nebo administrativní zázemí realizace politiky soudržnosti.

²⁶ *Strukturální fondy EU. Informace o fondech EU.* [cit. 2010-02-28]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>

Program Evropské unie Mládež v akci

Tento program, který bude probíhat v letech 2007 – 2013, je nejnovějším přírůstkem mezi programy Evropské unie zaměřených na volnočasové aktivity mladých lidí. Navazuje na předešlý program z let 2000 – 2006 a volně pokračuje v podpoře opatření: mezinárodních výměn mládeže, Evropské dobrovolné službě, iniciativ mládeže a aktivit zaměřených na rozvoj kvalifikace pracovníků s mládeží.

„Program Mládež v akci je určen mladým lidem ve věku od 13 do 30 let, kteří mají trvalé bydliště v některé ze zemí programu nebo v některé z partnerských zemí. Hlavní cílovou skupinou programu jsou mladí lidé ve věku 15 až 28 let. Program je otevřen mladým lidem bez ohledu na úroveň vzdělání nebo sociální či kulturní původ.“²⁷

Na období sedmi let dostal tento program rozpočet 885 milionů EUR. Tyto peníze jsou určeny skupinám mladých lidí a neziskovým organizacím pro realizaci projektů, které mají následující cíle:

- „posílit zapojení mladých lidí do společnosti
- rozvíjet a podporovat u nich toleranci, solidaritu a přispět tak ke zvýšení sociální soudržnosti EU
- přispět k rozvoji systémů podporujících aktivity mladých lidí a kompetencí neziskových organizací působících v oblasti mládeže
- podnítit rozvoj evropské spolupráce v oblasti mládeže“²⁷

V projektech jsou tyto cíle naplňující se prostřednictvím stálých priorit tohoto programu: Evropské občanství, aktivní účast mladých, kulturní rozmanitost a začlenění mladých lidí s omezenými příležitostmi. Toto jsou čtyři základní priority a kromě nich jsou ještě stanoveny evropské roční priority, národní priority a specifické národní priority pro jednotlivé akce programu:

- prioritou kulturní rozmanitosti – respektuje společně boj proti rasismu a xenofobii. Má za cíl umožnit společné aktivity mladých lidí různého kulturního, etnického a náboženského původu.

²⁷ *O programu Mládež v akci. 2007-2010* [cit. 2010-02-28]. Dostupný z WWW: <http://www.mladezvakci.cz/informace-o-programu/o-programu-mladez-v-akci/>

- prioritou začlenění mladých lidí s omezenými příležitostmi – jedná se konkrétně o jedince, kteří mají v porovnání s ostatními nevýhodu, protože musí čelit například diskriminaci kvůli pohlaví, etnicitě, náboženství, sexuální orientaci nebo postižení. Lidé s rizikovým sexuálním chováním, delikventi nebo uživatelé drog či alkoholu.

Program Mládež v akci je rozdělen do několika Akcí. První Akce je nazvaná Mládež pro Evropu, další nese jméno Evropská dobrovolná. Třetí Akce je pojmenovaná Mládež ve světě. Po ní následuje Akce Systémy na podporu mládeže a poslední se jmenuje Podpora evropské spolupráce v oblasti mládeže. Tyto Akce se odlišují svými cíli a probíhajícími aktivitami v rámci programu. Je v nich také omezená věková možnost účasti, kterou uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 2: Věková omezenost účasti na jednotlivých akcích programu Mládež v akci (zdroj: <http://www.mladezvakci.cz/informace-o-programu/o-programu-mladez-v-akci/>)

AKCE	DOLNÍ VĚKOVÁ HRANICE	HORNÍ VĚKOVÁ HRANICE	VÝJIMKA
1	výměny mládeže 13 let	25 let	26-30 let
	iniciativy mládeže 18 let	30 let	15-17 let
	participativní demokracie 13 let	30 let	žádné
2	18 let	30 let	16-17 let
3	výměny mládeže dle akce 1 a na projekty vzdělávání se vztahují pravidla Akce 4		
4	žádná věková omezení		
5	(mezi)národní semináře mládeže 15 let	30 let	žádné

„Většina projektů spolufinancovaných v rámci programu Mládež v akci vyžaduje navázání partnerství mezi dvěma nebo více partnery. Přitom se rozlišuje mezi **zeměmi programu** (účastníci ze zemí programu se mohou zapojovat do všech akcí programu Mládež v akci) a partnerskými zeměmi (účastníci ze sousedních partnerských zemí se mohou zapojovat do akcí programu 2 a 3 programu Mládež v akci)²⁷“

²⁷ O programu Mládež v akci. 2007-2010 [cit. 2010-02-28]. Dostupný z WWW: <http://www.mladezvakci.cz/informace-o-programu/o-programu-mladez-v-akci/>

2.4 Národní informační centrum pro mládež

„Národní informační centrum pro mládež je jedním z oddělení Národního institutu dětí a mládeže, které je přímo řízenou organizací Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy.“²⁸ Dalo by se říci, že se jedná o pracoviště sloužící mladé generaci například v těchto oblastech: vzdělávání v ČR a také v zahraničí, cestování, volný čas, občan a společnosti, mládež v EU, sociálně – patologické jevy a další. V případě, že mládež nenalezne příslušné a požadované informace přímo na webu, může se dotazovat přímo telefonicky, e- mailem nebo osobně ve stanovených hodinách v prostorách centra celý týden.

Tato instituce poskytuje velké množství rozmanitých služeb pro své zájemce:

- bezplatné poskytování informací – tyto informace jsou poskytovány ze všech výše vyjmenovaných oblastí.
- slevové karty ISIC, ITIC a ALIVE – „slevové karty opravňují své držitele k velké řadě slev a výhod v oblasti kultury, cestování a volného času v České republice i v zahraničí. Karty jsou určeny studentům, mládeži do 26 let a pedagogickým pracovníkům“²⁹
- přihlášky na SŠ, VOŠ a VŠ – tato služba spočívá v tom, že si kdokoli v kamenném informačním centru může zakoupit všechny druhy přihlášek a příslušníci centra mu je pomohou vyplnit nebo poskytují dodatečné informace k výběru školy (brožury s přehledem všech škol atd.)
- inzertní nástěnka nabídka/poptávka – možnost mládežnické inzerce na nástěnce
- internet, počítače, tisk a kopírka – možnost využití všech těchto aktivit v prostorách centra a ochotná pomoc zaměstnanců v této práci
- besedy, přednášky, workshopy – mládež se může zúčastnit besed či přednášek, které vedou jednotlivci, jež mají zkušenosti se studiem či prací v zahraničí a chtějí se o tyto zážitky podělit s ostatními. Popisovaná služba je i prostorem pro agentury zaměřené na mladé lidi, které jim chtějí nabídnout legální možnost práce, brigád, vzdělávání nebo dalších aktivit.

²⁸ *O Národním informačním centru pro mládež.* 1999 [cit. 2010-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.icm.cz/icm/>

²⁹ *Služby Národního informačního centra pro mládež.* 1999 [cit. 2010-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.icm.cz/sluzby/>

3 Volný čas současné mládeže

Informace k této kapitole jsem čerpala z průzkumu Národního institutu dětí a mládeže s názvem „Aktuální problémy mladé generace ČR“, jehož hlavním řešitelem je Bc. Tereza Štursová a který vznikl v roce 2006. Oblasti volného času se celá společnost věnovala již v 19. století, ale mnohem více to bylo ve století 20, a to zejména díky tomu, že člověku významně přibylo pracovních požadavků a to je spojováno s mnohými problémy sociálními. Z průzkumu jsem vyčetla, že široká část veřejnosti tráví třetinu dne v zaměstnání nebo ve škole a volný čas pro ně znamená důležitý prostředek kompenzace, neboť jeho prostřednictvím má člověk možnost se seberealizovat, rozvíjet talent a naplňovat své potřeby. „Umění trávit volný čas vypovídá totiž o hodnotách a úrovni té které společnosti. Jestliže se stát rozhodne pohlížet na problém trávení volného času „ekonomicky“, tzn. tak, že na něm bude chtít šetřit, může ve společnosti docházet k nežádoucím společenským změnám. Aktivní trávení volného času, kromě uspokojování momentálních tužeb člověka a relaxace, také plní mnoho společenských funkcí, speciálně u mladých lidí slouží mimo jiné jako efektivní sociální prevence. Způsob trávení volného času je také důležitou součástí procesu vytváření žebříčku hodnot a priorit, který probíhá především v dětství a mládí člověka“³⁰ Dle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj dokonce patří dnes volný čas mezi 24 sociálních indikátorů, podle nichž se určuje životní kvalita v určité zemi. To by pro společnost mělo znamenat asi to, aby vytvářela dostatečnou nabídku volnočasových aktivit pro účastníky již od raného dětství, díky čemuž by se potom nemusela obávat nežádoucích sociálních změn.

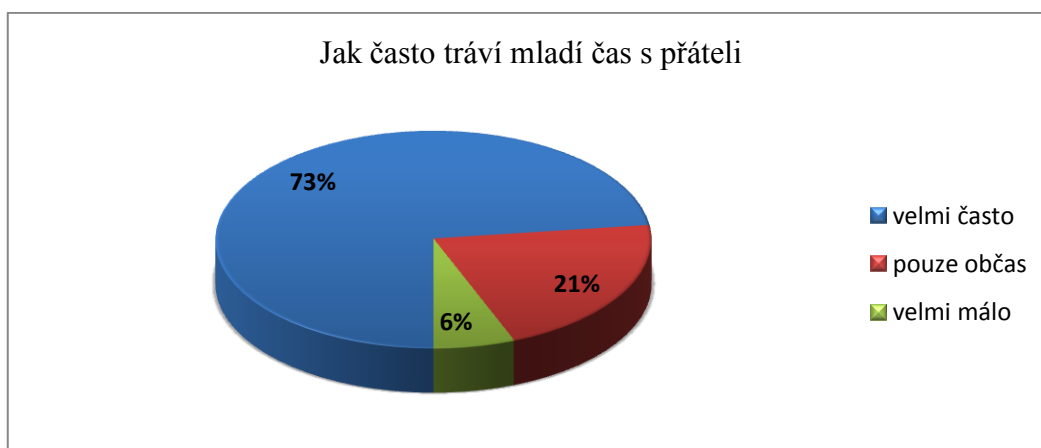
3.1 Struktura volnočasových aktivit

V průzkumu Národního institutu dětí a mládeže jsem si vyhledala výsledky šetření několika konkrétních otázek. Například s kým mladí lidé tráví rádi svůj volný čas, jak konkrétně tento časový úsek využívají a jestli se věnují tomuto času nějak organizovaně. Domnívám se, že struktura volnočasových aktivit je v současné době velmi rozmanitá a že i výsledky Národního institutu z roku 2006 nám k tomu podají postačující důkaz. V dotazníkovém šetření své bakalářské práce jsem se pokusila zjistit tuto strukturu v mé vesnici a sousedním městě.

³⁰ NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Aktuální problémy mladé generace ČR*. 2006. 9 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>

Je téměř nadmíru jasné, že mladí lidé tráví svůj volný čas nejvíce se svými kamarády a přáteli. Následující graf ukazuje, že 73% mladých lidí se baví s kamarády velmi často, 21% jejich společnost vyhledává pouze občas a 6% je s nimi mimo pracovní čas velmi málo, nebo dokonce nikdy.

Graf č. 1: Jak často tráví mladí čas s přáteli (zdroj dat: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>)



Další velmi početnou skupinu spoluúčastníků mladé generace při volnočasových aktivitách budou bezesporu tvořit partneři. Téměř 55% dotazovaných uvedlo, že se svým přítelem tráví volný čas velmi často. Asi čtvrtina odpověděla tak, že s přítelem netráví tento čas nikdy. Tito respondenti zcela jistě žádného partnera ani nemají. Podíl těch, kteří partnera mají, a přesto s ním volný čas tráví velmi málo, je asi pouhých 22%. Tyto výsledky jsou ovlivněny zejména stářím dotazovaných, protože platí všeobecné pravidlo, že čím je člověk starší, tím častěji je se svým partnerem.

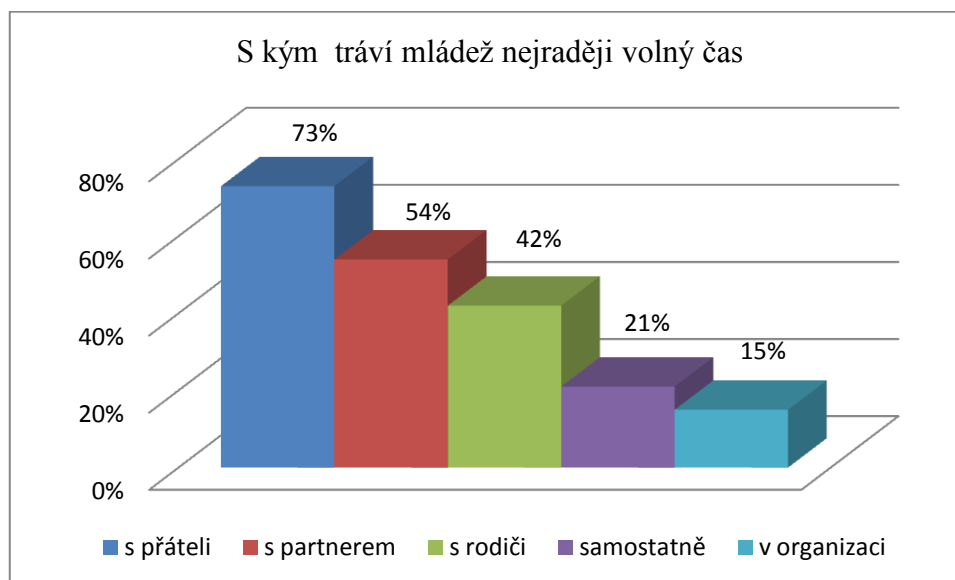
Následuje skupina mladých trávících čas s rodiči. Bez rodičů je velmi rádo 55% lidí, jimž byla položena tato otázka. Je zřejmé, že s přibývajícím věkem se mladí touží osamostatnit a vybírat si volnočasové aktivity dle svého vlastního uvážení. Jinou možností je individuální věnování se volnočasovým aktivitám, ovšem tento výběr preferuje jen velmi málo početná skupina. „Přičemž se ukázalo, že nejčastěji tráví volný čas sami nezaměstnaní mladí lidé, a následují student VŠ a VOŠ a dále středoškoláci. Od zbytku souboru se odlišuje skupina žáků učilišť – dvě třetiny uvedly, že volný čas netráví sami nikdy či málokdy.“³¹

³¹ NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Aktuální problémy mladé generace ČR*. 2006. 11 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>

Volnočasové organizace jsou pro odpovídající nejméně častou volbou trávení volného času. Většina z nich, tedy asi 57% zde nepobývají vůbec a jen 15% sem chodí často nebo dokonce velmi často. Tento výsledek si lze zdůvodnit například klesajícím množstvím volného času a současně měnící se strukturou zájmových aktivit u respondentů staršího věku.

Zodpovězení otázky s kým dnešní naše mládež tráví volný čas, nám dává následující graf, který čerpá data z průzkumu Národního institutu dětí a mládeže a ukazuje, že na prvním místě jsou přátelé, následují partneři, rodina, poté samostatné aktivity a nejméně početnou skupinou jsou organizované volnočasové aktivity.

Graf č. 2: S kým tráví mládež nejraději volný čas (zdroj dat: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>)



V průzkumu Národního institutu dětí a mládeže jsem se dále zajímala o výsledky, jak mladá generace přistupuje k realizaci volnočasových aktivit konkrétně. Jestli opravdu trpí nedostatkem pohybu, jak všeobecně smýšlí o mládeži jejich rodina a starší okolí a kde se nejraději za všeho schází.

Z dostupných dat jsem se dozvěděla, že drtivá většina těchto lidí poslouchá ráda hudbu, dokonce více než 70% ji poslouchá každý den a třetina odpověděla na otázku „která z těchto aktivit je jim nejbližší“ právě hudbu.

I já ze svého pohledu můžu říci, že se jí věnuji také ráda, protože je to pro mě únik z reálného světa, naprostá relaxace a odpočinek. Mnozí respondenti se hudbě věnují aktivně, a to v podobě hry na hudební nástroje nebo například formou tance. Národní institut se dále zmiňuje o frekvenci poslechu hudby, jíž ovlivňuje stáří posluchačů nebo dokonce pohlaví, neboť se prokázala vyšší četnost odpovědí u dívek než u chlapců.

Další velmi početnou skupinu tvoří sledování televize, DVD, nebo videa. „Každý den se na ni dívá cca 41% mladých lidí. Velká část mladých (37,1%) také každý den pracuje s počítačem. Internetu, hrám a programování se věnují především chlapci – každý den tuto činnost provádí 49% dotázaných chlapců a 28,5% děvčat.“³²

V následující tabulce je uvedena struktura volnočasových aktivit mládeže. Vyplyvá z ní, že četbou knih, novin nebo časopisů se denně nebo alespoň jednou týdně zabývá 73% dotázaných, přičemž dívky jsou na tom o poznání lépe, téměř o 20%. Denně nebo alespoň jednou týdně se schází s partnery 61%, přičemž je to 63% dívek a pouze 37 chlapců. Jako svou nejbližší aktivitu uvedlo schůzku s partnerem 17%. Oproti využívání volného času v přírodě se respondenti baví raději posezením v kavárně či restauraci. S přibývajícím věkem se tato obliba ještě zvyšuje. Naopak výlety do přírody méně než jednou týdně a dokonce i méně než jednou měsíčně velká většina, přes 65%. Zejména studenti, jak ukázal průzkum, se denně nebo alespoň jednou týdně věnují přípravě do školy a mimoškolnímu vzdělání v počtu 61%. Samozřejmě jsou to spíše dívky, které těmto aktivitám věnují denně skoro 36% a chlapci jsou na tom opět o 20% hůře. Dokonce i úvahy o pasivní styl života mladé generace tento průzkum částečně vyvrátil, neboť sportem tráví volný čas denně 16% respondentů. Jednou týdně je to více než dvojnásobek, tedy 33%. Častěji ho provozují mladší lidé, ve věku 23-26 let se procenta snižují na 9%. Oproti četbě, hudbě nebo přípravě na vzdělání se sportu věnují spíše chlapci. K aktivnímu sportu jako své nejbližší aktivitě se hlásí 17%. Tyto výsledky vyvracejí názory mnohých pedagogických pracovníků, rodičů, prarodičů, dospělé generace. Tento průzkum zřetelně ukázal, že je mladá generace i aktivní, a to zejména její mužská část, a já se domnívám na základě svých zkušeností, že tento fakt potvrdí i výsledky mého dotazníkového šetření.

³² NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Aktuální problémy mladé generace ČR*. 2006. 12 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>

Tabulka č. 3: Struktura volnočasových aktivit mládeže (zdroj dat: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>)

AKTIVITA	DENNĚ	1x TÝDNĚ	MÉNĚ 1x TÝDNĚ	1x MĚSÍČNĚ
Četba	29%	44%	15%	8%
S partnerem	30%	31%	8%	7%
PC, internet	37%	34%	13%	8%
Restaurace	8%	39%	29%	19%
Aktivní sport	16%	33%	19%	15%
TV, DVD	41%	36%	15%	7%
Příprava do školy	29%	32%	13%	10%

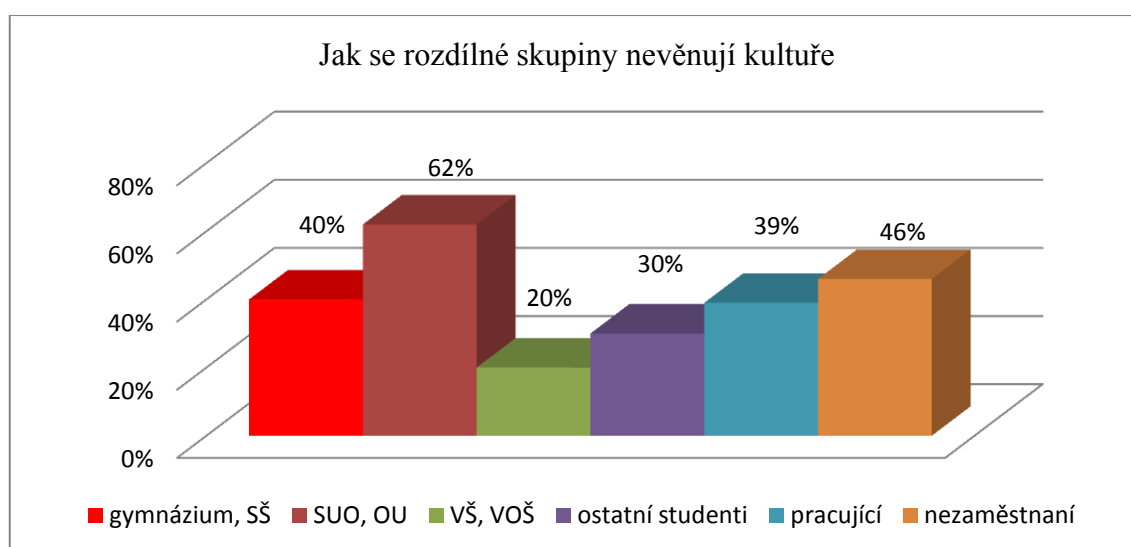
Další tabulka nám poskytne přehled volnočasových aktivit poněkud jiného zaměření. V ní jednoznačně vyčnívá skupina navštěvující kluby, diskotéky, zábavy a večírky. Tomuto druhu zábavy se věnuje minimálně jednou týdně přes 35%, přičemž pro 28% to znamená nejbližší aktivitu. Trochu překvapivým faktem pro mě byl výsledek, že 55% vyjádřilo své činnosti ve volném čase denně či jednou týdně jako domácí práce a péče o dům a zahradu. Samozřejmě nadpoloviční většinu této skupiny tvoří dívky. Návštěva nákupních center je stále více frekventovanou aktivitou mladých dívek, 34% ji provozuje dokonce denně nebo jednou týdně, neočekávaně je v tomto uskupení 33% chlapců. Na straně opačné jsou mnohem méně oblíbené aktivity, kterými jsou například politická činnosti, duchovní aktivity, meditace a veřejně prospěšná a dobrovolnická činnost. Oblast kultury se odvíjí od statusu respondenta, neboť divadla, muzea, galerie a koncerty navštěvují hlavně studenti VŠ a VOŠ. Naopak učňové, pracující a nezaměstnaní mají podstatně menší zájem o kulturu všeobecně.

Tabulka č. 4: Další pohled na strukturu volnočasových aktivit mládeže (zdroj dat: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>)

AKTIVITA	DENNĚ	1x TÝDNĚ	MÉNĚ 1x TÝDNĚ	1x MĚSÍČNĚ
Návštěva klubů, diskoték	3%	33%	29%	24%
Návštěva kina	0,2%	4%	26%	57%
Divadlo, muzea, galerie	0,2%	2%	11%	46%
Domácí práce, zahrada	16%	39%	21%	14%
Návštěva sportovních akcí	3%	16%	14%	19%
Veřejná dobrov. činnost	1%	3%	5%	17%
Nákupní centra	4%	30%	33%	26%
Politická činnost	1%	1%	3%	6%
Deskové hry	1%	1%	3%	6%

Na následujících řádcích se podrobněji zaměříme na oblast kultury, protože se v poslední době stává více než opomíjenou. Graf č. 3 ilustruje, jak se jednotlivé skupiny respondentů nevěnují kultuře. Již výše jsem uvedla, že divadlem a kulturou vůbec se nejraději zabývají studenti vysokých a středních škol, konkrétně, pouze 20% těchto studentů se kultuře nevěnuje. Další jsou ostatní studenti (30%) hned za pracujícími (39,4%), jimž jsou v závěsu gymnazisté a ostatní středoškoláci (39,6%). Naprosto lhostejně ke kultuře přistupují nezaměstnaní se 46,4% a zcela nejhůře na tom jsou studenti středních odborných učilišť a odborných učilišť.

Graf č. 3: Jak se rozdílné skupiny nevěnují kultuře (zdroj dat: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>)



Další zajímavou otázkou vztahující se k této práci je, jak často tráví dnešní mládež volný čas v organizacích, které tyto činnosti zprostředkovávají. Více než polovina respondentů se těchto aktivit vůbec neúčastní. Pro 37% tento způsob volného času jednoduše vůbec nezajímá a 16% dosud nepoznala organizaci, která by jejich zájmům vyhovovala. Z průzkumu Národního institutu dále také vyplývá, že stejný procentní podíl jako naposledy uvedený přitažlivou organizaci našla, ale není v jejich dosahu. „Na druhé straně v zájmovém kroužku či klubu tráví volný čas 12% dotázaných, ve sportovním klubu 23%, v turistickém oddílu 4% a možnost vlastní iniciativa zvolilo 9% dotázaných“³³

³³ NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Aktuální problémy mladé generace ČR*. 2006. 17 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>

Z těch respondentů, kteří odpověděli, že se věnují nějaké volnočasové aktivitě organizovaně, Národní institut zkoumal, jakého typu jsou tyto organizace. Výsledky šetření ukazuje následující tabulka. Ani jeden z typů výrazně nepřevyšuje ty ostatní. Následující tabulka ukazuje, že 33% navštěvuje organizaci nestátní neziskovou. V blízkém závěsu jsou soukromé organizace s 30%. Státní instituce mají návštěvnost 23%. Variantu vlastní iniciativy zvolilo 20% a jiné organizace pouhé 1%.

Tabulka č. 5: Jaký typ volnočasových organizací navštěvuje dnešní mládež (zdroj dat: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>)

TYP ORGANIZACE	PODÍL V SOUBORU
státní	23%
nestátní nezisková	33%
soukromá	30%
vlastní iniciativa	20%
jiné	1%

Naprostá většina z těchto dotazovaných se účastní organizovaných volnočasových aktivit jako řadoví členové, na vedení se podílí pouze 23%. Následující graf ukazuje, jak dlouho se tito respondenti tomuto typu aktivit věnují. Asi třetina mladých se svým zájmům organizovaně věnují v rozmezí od 1 do 5 let, další třetina 5 až 10 let a poslední třetina je dělená v poměru 2:1 mezi skupiny nad 10 let a méně než 1 rok.

Graf č. 4: Jak dlouho se mladí věnují organizovaným aktivitám (zdroj dat: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>)



Z grafu je velmi dobře patrné, že se ve většině případů jedná o dlouhodobý zájem, z čehož lze usuzovat, že lidé začínají s organizovanou volnočasovou aktivitou častěji v mladším věku, s přibývajícím věkem je to obtížnější. K daným aktivitám přivedli dotazované kamarádi či známí, rodiče nebo se zúčastnili náboru. Pro 4% byla hlavním lákadlem reklamní kampaň.

Mnohdy je velkým problémem to, že se mladí nemohou věnovat takovým aktivitám, o které by měli skutečně zájem. Jako hlavní odpovědi v tomto tématu dominovaly sportovní aktivity, návštěva kulturních akcí, aktivní podíl na uměleckých činnostech, cestování nebo adrenalinové sporty. „Uváděné důvody nedostupnosti dané aktivity byly ve většině případů finanční náročnost, ale také nedostatek volného času a nedostupnost v okolí, v místě bydliště. Časté jsou také zdravotní důvody, někdy je překážkou nesouhlas rodičů.“³⁴

Poslední otázkou pro respondenty Národního institutu dětí a mládeže bylo, zda je napadají nějaká opatření či zlepšení ze strany státu, která by pomohla k větší efektivitě volného času mladé generace. Dokonce 65% nějaké toto opatření našlo. Mezi odpověďmi převažovaly zejména tyto čtyři:

- „větší, především finanční (ale i jinou), podporu organizacím, které pracují s dětmi a mládeží ve volném čase
- budování volně přístupných sportovišť a nových sportovních areálů
- velkým problémem je cenová dostupnost aktivit – mnoho pedagogů navrhuje snížit školné či členské příspěvky, zajistit slevy na vstupné pro mladé lidi apod., někteří také navrhují zaměřit se na pořádání aktivit pro děti ze sociálně slabších rodin
- budování center pro mládež, otevřených klubů“³⁴

Mezi dalšími návrhy bylo rozšíření nabídky volnočasových aktivit pro mladé, ale také nutnost rozšířit počty pracovníků, kteří se mládeži věnují. Mnozí by také dále uvítali větší míru poskytování informací médií ohledně možnosti činností volného času a o zdravém životním stylu.

³⁴ NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Aktuální problémy mladé generace ČR*. 2006. 19 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>

3.2 Patologické jevy dnešní mladé generace

Dnešní mladá generace je ovlivněna velkým množstvím patologických jevů. Domnívám se, že hlavním problémem je, že mladí mají velké množství volného času, se kterým nakládají způsobem, který nikdo nekontroluje. Rodiče se o ně nezajímají a mládež se potuluje po hospodách, volných prostranstvích a klubech. Potýkají se s drogami, kriminalitou, vztahem k cizincům, rasismem či xenofobií.

Drogy:

Z dalšího šetření Národního institutu dětí a mládeže je patrné, že drogová situace v České republice se velmi mění. Je to spojeno zejména s průnikem drogové mafie na naše území či snazší dostupností drog. Je tedy velmi důležitá kvalitní prevence, kterou se zabývá Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo školství. Nejznámějšími produkty domácí výroby jsou pervitin a opiát brown. Po roce 1989 pronikly do ČR drogy jako především cannabis, heroin, kokain a LSD. V současné době není problém tyto drogy za relativně nízké ceny na našem trhu získat. „Distribuce drog se šíří především v klubech, kde se schází mládež, na diskotékách, působením pouličních prodáváčů, v barech, údajně i v erotických salonech a mezi prostitutkami. Nejčastěji zneužívanou drogou hlavně mezi mládeží je marihuana, a to ve formě kouření této drogy. Z klubů mládeže jsou zprávy z klubů mládeže o výrazném nárůstu uživatelů velmi nebezpečné látky – LSD, která silně mění osobnost závislého. Pod vlivem této drogy může docházet k násilným činům těžkého charakteru – agresi i autoagresi. Nejčastější formou užívání drogy je cesta per os, čili ústy, dále pak injekční cestou. Průměrný věk prvního kontaktu s drogou je údajně mezi 13 – 16 lety.“³⁵

Kouření a pití alkoholu:

Kouření a pití alkoholu u nás také není na ústupu. 32% dotázaných odpovědělo na otázku, zda kouří, kladně a 5 cigaret kouří denně 10%, do 10 cigaret 11%, do 15 cigaret 5%, do 20% cigaret 4% a více než 20 cigaret kouří 1% respondentů. Lidé začínají kouřit mezi 14 a 20 lety. Mladiství se nerozhodují ke kouření na základě nějakých úvah pro a proti, ale začíná kouřit pod vlivem řady různých sociálních a psychologických faktorů.

³⁵ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Mládež v České republice*. 1996. 42 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1137846933.pdf>

Z dalších stran jasně vyplývá, že se dle odpovědí respondentů objevovalo mezi dalšími negativními jevy kouření a pití nezletilých spolu s vandalismem. Kouření se nepovažuje za jev přehnaně nebezpečný, neboť u nás vládne určitá míra tolerance vůči kouření i pití alkoholu. Na třetím místě se často objevoval vandalismus a následovalo výtržnictví a rvačky mladých lidí. Dále bylo v průzkumu zjištěno, že polovina přátel, kamarádů dotázaných občas nebo dokonce často něco ukradne. V tomto případě se jedná až o 45% dotázaných, kteří se s krádežemi mladistvých setkávají často nebo spíše ano. V negativním žebříčku hodnot stojí bohužel velmi vysoko také nevázané sexuální chování mladistvých. Daleko horší je ovšem fakt, že 40% respondentů se setkala se zanedbáváním výchovy dětí, poté 22% s násilím v rodinách, 11% s týráním dětí a 4% dokonce i s pohlavním zneužíváním dětí.

Kriminalita:

„Počátkem 90. let zaznamenala kriminalita na území České republiky takový vzestup, že se zařadila mezi nejzávažnější celospolečenské problémy. Po celé sledované období 1991 – 1993 zhruba platí, že každý delikvent spadá do věkové kategorie 6 – 18 let. To znamená, že trestná činnost mládeže narůstá srovnatelně s trestnou činností dospělých. V obecné kriminalitě je zastoupení mladistvých přibližně 25 % činů. Největší zastoupení bylo zaznamenáno v oblasti přímých krádeží. Více než každý třetí delikvent je mladistvý. Ale i zastoupení v násilných trestných činech je značné (asi 11,45% v roce 1993). Věková hranice se posunuje dolů a brutalita činů narůstá.“³⁶

Vztah k cizincům, prvky rasismu, xenofobie:

Sběr údajů této tematiky probíhá od konce 70. let. Situace v ČR potvrzuje, že v sociální interakci různých národů a ras hraje velkou roli proces asimilace, o čemž svědčí i částečné oslabení antisemitismu v ČR. Výsledky posledních výzkumů potvrzují, že jsou dnešní mladí lidé více tolerantní než starší generace, ale i přesto mezi nimi lze identifikovat skupiny mající výhrady k cizincům. Nejhorší hodnocení má romská populace, dále uprchlíci a relativně dobře jsou na tom Asiaté. Každá tato skupina se vyznačuje určitými charakterovými vlastnostmi, které bezprostředně vyvolávají předsudky nejen v české společnosti.

³⁶ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Mládež v České republice*. 1996. 54 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1137846933.pdf>

Následující dvě tabulky ukazují odpověď na otázku, nakolik znepokojují dnešní mládež následující společenské problémy: rostoucí kriminalita, agresivita a násilí vůči cizincům, nezaměstnanost, rozvoj organizované zločinnosti a situace bezdomovců. Pro větší názornost jsou výsledky znázorněny ve dvou tabulkách dle věkové struktury respondentů.

Respondenti odpovídali dle následující stupnice:

vůbec ne	jen trochu	poněkud více	velmi
1	2	3	4

Tabulka č. 6: Znázornění odpovědí mládeže ve věku 15 – 19 let (zdroj dat: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1137850023.pdf>)

PATOLOGICKÝ JEV	1997				2002			
	1	2	3	4	1	2	3	4
rostoucí kriminalita	4	19	39	38	3	24	47	26
příliv běženců a azylantů	7	34	35	25	7	34	38	21
agresivita a násilí vůči cizincům	9	16	28	46	8	16	34	41
nezaměstnanost	6	26	34	35	4	16	37	43
rozvoj organizované zločinnosti	2	16	32	50	4	20	34	41
situace bezdomovců	9	34	34	23	17	36	31	17

Tabulka č. 7: Znázornění odpovědí mládeže ve věku 20 – 26 let (zdroj dat: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1137850023.pdf>)

PATOLOGICKÝ JEV	1997				2002			
	1	2	3	4	1	2	3	4
rostoucí kriminalita	2	9	34	55	4	21	43	31
příliv běženců a azylantů	9	30	32	28	8	35	32	25
agresivita a násilí vůči cizincům	3	17	40	40	4	15	36	45
nezaměstnanost	4	27	31	37	4	24	38	34
rozvoj organizované zločinnosti	2	10	30	58	3	13	35	48
situace bezdomovců	18	38	28	15	15	39	30	15

3.3 Subjekty zúčastněné ve volnočasových aktivitách

Státní politika ve vztahu k mladé generaci v České republice se zabývá mládeží a volným časem, mládeží a zdravím a preventivní ochranou a opatřeními chránícími děti a mládež před negativními sociálně patologickými jevy. Z oblasti veřejné správy se jedná o Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a některá další ministerstva. V druhé části této podkapitoly pohovořím o nestátních subjektech.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy:

Z dokumentu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy z roku 2002 jsou patrné úkoly, které přiřazuje usnesení vlády pro MŠMT v oblasti volného času. Jsou jimi zpracování koncepce působení státu, regionů a obcí v oblasti volného času mládeže, vhodná legislativa a přímé i nepřímé ekonomické nástroje, koncepce výchovy pedagogů volného času a výchova ke zdravému životnímu stylu a prevence. V těchto výše uvedených oblastech hraje klíčovou roli školství.

Ministerstvo kultury:

„Každoročně vyhlašuje granty na podporu nekomerčního umění pro děti a mládež, přednášky, literární večery, výstavy, soutěže a aktivity podporující knihovnickou, informační a kulturně vzdělávací činnost pro děti a mládež.“³⁷

Města, obce, regionální úřady:

Tyto resorty se podílejí na volnočasových aktivitách především svými granty pro občanská sdružení a další nevládní organizace pracující s mládeží. Představitelé obcí a regionů ale nejsou nuceni zařazovat aktivity pro volný čas dětí a mládeže do priorit finančních investic.

K dalším představitelům veřejné správy patří Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo životního prostředí a Krajské úřady.

Mezi nestátní subjekty by daly zařadit občanská sdružení dětí a mládeže a v poslední době silně se zvyšující počet církevních spolků. Činnost v těchto uvedených sdruženích a v jejich klubech je různorodá. Tato činnosti je podporovaná finančními granty státních institucí, jako jsou právě ministerstva a obce, na základě koncepční provázanosti. Bezpodmínečné je také vzdělání pracovníků volného času a dobrovolných vedoucích, aby volný čas dětí a mládeže byl kvalitní a posílil výchovný efekt zdravého životního stylu a prevenci sociálně patologických jevů.

³⁷ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Odbor pro mládež. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. 2. vydání. Praha: Čihák Tisk, 2002. 34 s

4 Možnosti využití volnočasových aktivit v Dolní Dobrouči a Ústí nad Orlicí

Toto město a vesnice se nacházejí v Pardubickém kraji v podhůří Orlických hor. Dělí je od sebe 10 kilometrů a mají velmi bohatou historii. Jejich občané k sobě mají velmi blízko, zejména díky možnostem nakupování ve větších centrech a množství pracovních míst v popisovaném městě. Významnou spojitost lze sledovat i v nové cyklostezce mezi Ústím a Dobroučí vybudované regionem Orlicko – Třebovsko a Pardubickým krajem. Samozřejmě nabízejí svým občanům široké spektrum využití volnočasových aktivit, jež bude předmětem této kapitoly.

4.1 Volný čas v Dolní Dobrouči

„Obec Dolní Dobrouč leží ve východočeském kraji, v okrese Ústí nad Orlicí, 10 km od okresního města směrem na Letohrad (dříve Kyšperk) v kopcovité oblasti v nadmořské výšce okolo 350 m. Dolní Dobrouč spravuje přílehlé katastry Horní Dobrouč a Lanšperk. Obec je dlouhá asi 5 km, protéká jí potok Dobroučka. Má přibližně 2500 obyvatel, z toho žije kolem 260 obyvatel v Horní Dobrouči a kolem 120 v Lanšperku. První písemná zpráva o Dolní Dobrouči je z roku 1292.“³⁸

Neznalým by se mohlo zdát, že je to obec poměrně malá a neperspektivní. Musím oponovat, protože zde existuje velké množství spolků a zařízení, kde mladí mohou efektivně trávit svůj volný čas. Před několika lety získala tato obec nového starostu Ing. Petra Koláře, který se rozhodl využít svých konexí a dát Dolní Dobrouči punc města. Jeho největším projektem je multifunkční sportovní hala.

Víceúčelová sportovní hala:

Toto zařízení funguje pro sportovní vyžití jednotlivců, spolků, sportovních organizací a pro potřeby základní školy. Splňuje požadavky pro zápasy ligového florbalu (rozměry 44m x 24m), v čemž je spatřována její největší výhoda, protože tyto parametry nemá právě ani Ústí nad Orlicí ani přílehlá města, tudíž florbalové spolky z okolí jezdí trénovat a hrát právě do tohoto zařízení. Dále je určena sportům, jako jsou tenis, volejbal, házená, basketbal, sálový fotbal a další halové sporty.

³⁸ *Dolní Dobrouč-oficiální stránky-Základní informace o obci.* 2007 [cit. 2010-20-03]. Dostupný z WWW: <http://www.dolnidobrouc.cz/vitejte-v-dobrouci/zakladni-informace-o-obci.html>

Veškeré následující informace mi poskytl místostarosta Dolní Dobrouče Pavel Šisler: Vybudování této haly stálo 34 milionů korun. Od České spořitelny bylo získáno úvěrem 20 milionů korun. Dalších 14 milionů obec získala formou dotace od Ministerstva financí. Konkrétně se jednalo o účelovou dotaci z kapitoly 397-OSFA (Operace státních finančních aktiv) určenou na akci „Víceúčelová sportovní hala, Dolní Dobrouč“. Podmínkou těchto prostředků bylo dokončení realizace do 31. 12. 2009. Od této doby také běží zkušební provoz. Dále se musí příjemce dotace řídit pravidly pro poskytování dotací z programu – Akce financované z rozhodnutí Poslanecké sněmovny, Parlamentu a Vlády ČR. Finance musí být využity k úhradě nákladů stavební a technologické části stavby. Dotace nemůže být čerpána současně s žádáním o spolufinancování z jiného programu státní podpory, jiných prostředků státní podpory nebo státních fondů včetně prostředků z Evropské unie. Další neméně důležitou podmínkou je sepsání a odevzdání dokumentace závěrečného vyhodnocení do stanoveného data.

Na základě projektové dokumentace z rukou architekta Alexandra Skalického se rozběhla realizace veřejnou nabídkou, v níž jasně uspěla firma A.B.V. spol. s.r.o. se sídlem v Ústí nad Orlicí. Kolaudace proběhne tohoto roku v dubnu. Pořízení dlouhodobého hmotného majetku sestávalo z těchto částí: dokumentace k územnímu řízení, zaměření a vytyčení sítí, geodetické zaměření, studie odtokových příjmů, věcné břemeno, projekt ke stavebnímu povolení, správní poplatky, stavební práce, koordinace bezpečnosti práce, vybavení fitness včetně podlahy 3. nadzemního podlaží, instalace pro přenos dat. Zmiňované fitness vybavila obec a nyní ho pronajímá včetně vybavení soukromému podnikateli p. Krajovi a z toho pronájmu plynou peníze do obecního rozpočtu. Již bylo řečeno, že toto zařízení slouží také místním spolkům, které za užívání také platí, ale tato platba je kompenzována formou příspěvků obce těmto organizacím.

Cena jednorázového využití sportovní haly je 600 Kč/hodinu (samozřejmě bez služby fitness). Již nyní existují statistické informace o tom, že halu navštíví týdně více než 500 lidí. Obecní úřad dosadil na pozici správce haly doposud nezaměstnaného Pavla Čejku, kterého v údržbě ještě doplňuje uklízečka na poloviční úvazek. Na tyto dva zaměstnance dostává obec příspěvky dotace, jelikož je na tyto pozice nahlíženo jako na veřejně prospěšné práce. Celkově se jedná o sumu 10 800 měsíčně u osoby správce a pozice uklízečky dotuje pochopitelně částkou poloviční.

Hala již od samého počátku své zamýšlené existence vyvolávala otázky, zda vůbec je nějaká možnost, aby byly pokryty náklady jejím provozem. I na tuto otázku jsem hovořila s místostarostou Pavlem Šislerem.

Tržby víceúčelové haly představuje obnos z pronájmu fitness, dále ze samotného provozu haly (tedy uváděná částky 600 Kč/hodinu), dále z automatů na občerstvení a poslední příjem tvoří částky, které platí místní i v okolí sídlící podniky. Toto dohromady tvoří sumu téměř milion korun. Od toho výsledku by bylo ale vhodné odečíst zmiňované příspěvky spolkům a organizacím, které využívají halu a jimž obec těmito obnosy pomáhá. Tím pádem by se výnosy zmenšily asi na polovinu.

Náklady tvoří položky jako je materiál, podíl na časovém rozlišení, plyn, elektřina, voda, případné opravy, služby- revize, služby – odpady, osobní náklady, odpisy bez dotace Ministerstva financí a úroky. Suma těchto položek se odhadem vyšplhá až na 1 800 000 Kč. Od této částky je však ještě nutné odečíst zmiňované dotace na veřejně prospěšné práce, které činí bezmála 200 000 Kč. Pouze v případě pominutí odpisů a úroků z celkových nákladů se příjmy skoro rovnají výdajům.

Z výše uvedených informací je tedy více než patrné, že návratnost investice v tomto případě ani nemusí být řešena. Místostarosta se i k tomuto tématu vyjádřil slovy, že nebylo ničím cílem na tomto projektu vydělat velké peníze, že prioritní zájem měla obec na zlepšení renomé Dolní Dobrouče a přilákání nových lidí do vesnice. Pro názornou ilustraci ještě přikládám fotografie víceúčelové sportovní haly.

Obrázek č. 1: Víceúčelová sportovní hala v Dolní Dobrouči (zdroj: materiály poskytnuté Obecním úřadem v Dolní Dobrouči)



Lokalita této haly je velmi zajímavá, nachází se téměř v centru obce, v bezprostřední blízkosti sportovního areálu.

V dalším výčtu možností využití volnočasových aktivit budu pokračovat v **oblasti sportu**. V této vesnici je klasické fotbalové hřiště, tenisový areál, který je veden tenisovým klubem USSPA Tennis Club, jehož členství stojí 500 Kč ročně spolu s 10 hodinami brigád. Zájemci si mohou vybrat jeden ze tří tenisových kurtů. V předchozích letech byl vybudován na jarní a letní měsíce skatepark pro mládež zastávající tento styl. Za nutné považuji také zmínit posilovnu v prostorách víceúčelové haly. Poslední možností sportovního využití je hřiště na plážový volejbal, které pronajímá od hodiny spolek šermířů, o kterém bude řeč později.

Spolků, organizací a sdružení zde existuje opravdu velké množství. Začínám Sokolem Dolní Dobrouč a Orlem Dolní Dobrouč, které se zabývají zejména sportovními aktivitami svých členů, jako jsou například volejbal, florbal či další sporty. Velké oblibě se v současné době těší spolek zahrádkářů Dolní Dobrouč, do něhož zavítali mladí členové a chystají četné schůze, plesy a zábavy. Další organizací v pořadí je myslivecké sdružení, jež navštěvují děti již v raném školním věku. Mezi kulturní organizace patří například hudební soubor Campanula, Dechová hudba Dolní Dobrouč a Corona hudební sdružení. Dle mého soudu velmi atraktivní a nezvyklé je uskupení s názvem Soubor historických šermířů Lucrezia zabývající se rekonstrukcemi historických bitev v dobových kostýmech. Tento spolek pořádá velké množství akcí v místní obci doslova na zelené louce, které jsou navštěvovány nepřeborným počtem lidí dokonce i ze vzdáleného okolí. Mezi nejvíce známé a nejvíce úspěšné organizace se řadí Sbor dobrovolných hasičů vedoucí pro mladé členy kroužky a také Junák Dolní Dobrouč. Obě instituce se mohou pochlubit opravdu významnými oceněními. Je nutné podotknout, že mnoho mladých členů dobrovolného hasičského sboru se již nyní účastní záchranných výjezdů a pomocných akcí. Vzhledem k přibývajícimu počtu mladých maminek bylo v nedávných letech zřízeno Mateřské centrum U Krtečka, které má možnost navštěvovat také mladá generace formou nápomocných prací při přípravě na budoucí sociální povolání. Nedaleko od této obce se nachází hrad Lanšperk, který samosprávou spadá pod Dolní Dobrouč a v rámci záchrany této kulturní památky vzniklo Sdružení pro hrad Lanšperk a Sdružení pro kapli Lanšperk. Za zmínku také stojí Sdružení rodičů, přátel a dětí školy při Základní škole Dolní Dobrouč, do něhož se mohou zapojit nejen žáci základní školy, ale také kdokoliv, kdo se chce podílet na přípravě akcí pořádaných touto organizací.

Ve spolupráci s místní základní školou jsou dvakrát týdně pořádány kroužky Českého červeného kříže, kde je vyučována první pomoc nebo zdravý životní styl. Dolní Dobrouč je velmi nábožně založená obec, proto zde velkou roli sehrávají kroužky v rámci Místní organizace Křesťanské a demokratické unie – Československé lidové strany jako náboženství atd. V této souvislosti bych se ještě ráda zmínila o dalším velkém projektu, jehož základní kámen byl položen předchozí měsíc. Jedná se konkrétně o kulturní centrum, které se buduje v prostorách místní farnosti a přilehlého kostela Svatého Mikuláše. V tomto objektu se bude nacházet dle dostupných materiálů v Dobroučských novinách kulturní sál sloužící k promítání filmů nebo diapozitivů. Dále také herna s kulečnickem, šípkami a dalšími zábavnými prostředky dnešní mládeže. Obávám se pouze skutečnosti, že tento projekt je prioritně určen mladé generaci z řad věřících a proniknout do této komunity by bylo poměrně těžké. Tohoto roku v únoru vznikl poslední zmiňovaný spolek, a to Klub českých turistů Dolní Dobrouč zvoucí k turistickým výpravám nebo pochodům nejen pro zakládající členy.

V Dolní Dobrouči se však nachází ještě dalších mnoho možností pro mládež, jak trávit volný čas. Zmínila bych asi na prvním místě nejlevnější kino v kraji, za pouhých 25 Kč. Samozřejmě je tato cena kompenzována ne tak pohodlným sezením a kvalitou jako v Cinestaru, ale toto rozhodnutí stran ceny promítání se projevilo v neuvěřitelném nárůstu návštěvnosti. Přesto se však domnívám, že největší návštěvnosti se těší místní hostinec, který zaujal příjemnými prostory, kvalitní obsluhou a dobrým občerstvením. Druhé pohostinství nabízí herní automaty, kulečnick, šípkový a fotbálek, který je zábavný zejména pro mladé těsně po základní škole. V prostorách tohoto Lidového domu se pořádají diskotéky asi dvakrát za měsíc.

Toto je přehled možného využití volnočasových aktivit v Dolní Dobrouči. Tento výběr jsem uzpůsobila tématice přecházejících kapitol. Samozřejmě jsem nepopsala veškeré možnosti, jak zde mladí lidé tráví svůj volný čas.

4.2 Volný čas v Ústí nad Orlicí

Ústí nad Orlicí je okresní město v kraji Podorlicka v půvabném údolí na soutoku řek Tiché Orlice a Třebovky. Počátky města spadají do druhé poloviny 13. století. V polovině 19. století došlo k rozmachu továrenského textilního průmyslu a strojírenství zejména díky stavbě železnice Olomouc – Praha.

„Výborné zázemí pro některé kulturní aktivity tvoří architektonické dědictví, jímž se může město skutečně pyšnit. Patří sem Děkanský chrám Nanebevzetí Panny Marie a funkcionalistická budova divadla architekta Kamila Roškota. Je nutné upozornit na nejstarší kamennou budovu ve městě, což je budova sboru Jednoty bratrské z poloviny 16. století, dále na secesní Hernychovu vilu a nesmíme opomenout sochu Bubnujícího legionáře od architekta Josefa Mařatky.“³⁹ Velmi pestrá je i nabídka rekreace v okolí. Lze zde najít trasy pro cyklistické výlety vokol zřícenin hradů Lanšperk, Žampach, Potštejn a Litice nad Orlicí. Velmi cenná je i Křížová cesta k vyhlídce Andrlův chlum.

Ústí nad Orlicí má více než 17 000 obyvatel a svým občanům nabízí velmi bohaté možnosti pro volnočasové aktivity. Neustále soutěží se sousední Českou Třebovou, která je stále více lákavá pro stávající i budoucí obyvatele. Výčet možností zahájím **sportovním zázemím**. V Ústí nad Orlicí je nově zrekonstruovaný krytý plavecký bazén se slanou vodou, relaxačním centrem, spinningem a masáží. Lidé všech generací mohou využívat i letní koupaliště s tobogánem a přilehlým minigolfem. V bezprostřední blízkosti je sauna s občerstvením. Pro mládež je velmi lákavým Bike park. I fotbal má v Ústí bohatou tradici, využívá se travnaté i škvárové hřiště, tribuny a atletická dráha. Minulý rok přibyla i umělá tráva coby fotbalové hřiště. Na samém okraji města je situováno Sportcentrum Radava s bowlingem, tenisovými kurty, hřištěm na petanque. Prostory na bowling ještě jsou v areálu Výzkumného ústavu bavlnářského, kde je i restaurace. Ve městě se nachází i mnoho tělocvičen a hal. Velmi tradiční a známá je Ústecká 21, tedy závody do vrchu, jejichž přípravou žije celé město několik týdnů až měsíců každý rok.

Když přikročím ke **kulturní oblasti**, jako první bude třeba zmínit prostory Roškotova divadla, v nichž se promítá kino, hostují uznávané divadelní soubory nebo hudební skupiny, které si tento objekt vybírají pro své koncerty. V minulých letech byla soukromým podnikatelem opravena Malá scéna, kde také probíhá velké množství rozmanitých kulturních akcí. Další kulturní zázemí poskytuje Městské muzeum, v němž se střídají různé výstavy v současné době zejména dle tematiky nádražní budovy v Ústí nad Orlicí. Pro čtenáře je zde možnost bohatě vybavené Městské knihovny. Za zmínku ještě stojí kulturní dům Poprad, kde se pořádají plesy, taneční kurzy a slavnostní akce.

³⁹ *Oficiální stránky Města Ústí nad Orlicí*. 2001 - 2001 [cit. 2010-28-03]. Dostupný z WWW: <http://www.ustinadorlici.cz/data/index.php?sc=informace&pg=mestouno>

Co se týče možností počtu **restauračních zařízení**, i zde se může Ústí nad Orlicí pyšnit bohatým výběrem. Nachází se zde tři hotely s restaurací, dále restaurace samotné a také kavárny a cukrárny. V nově zrekonstruované Henrychově vile byla vybudována luxusní restaurace s venkovní zahrádkou. Možnost posezení s občerstvením jsem zmínila již u sportovních center pro bowling a jiné. Lidé se mohou najíst i v příjemné čínské restauraci a také v jedné ze dvou pizzérií. V podzemních prostorách Roškotova divadla se nachází disko klub Domino a druhou nejnavštěvovanější diskotékou je taneční K-klub.

Před několika lety proběhla rozsáhlá rekonstrukce **Základní umělecké školy** Jaroslava Kociána, v níž existuje široká nabídka kroužků pro děti všech věkových kategorií. Mohou si vybrat od hry na různé hudební nástroje, přes hudební nauku, několik druhů uměleckého tance, dramatického kroužku, literárně dramatického, až po výtvarné umění a několik pěveckých sborů. I na prostorách této budovy probíhá mnoho koncertů a besed se známými osobnostmi.

Dále je nutné se ještě zmínit o **Domově dětí a mládeže** Ústí nad Orlicí, který mládeži nabízí opravdu široké spektrum volnočasových aktivit. Výčtem se jedná o aerobik, adrenalinový kroužek, cizojazyčné kroužky, atletika, různé druhy tanců, animovaný film, florbal, karate, modelační, orientační běh, paličkování, kroužky plavecký, rybářský, řezbářský, šachový a volejbalový. Tato organizace pořádá prázdninové a víkendové akce, letní tábory a různé olympiády pro lidi všech věkových kategorií.

Zbývá se už jen zmínit o ne tak známých či navštěvovaných organizacích, jako jsou výše uvedené. Sem patří například Centrum pro zdravotně postižené, kde mohou mladí i starší lidé pomáhat se vším potřebným, dále je to Mateřské centrum Medvídek a rodičovské centrum Srdíčko. Mezi více oblíbené opět patří Sbory dobrovolných hasičů, Tělovýchovná jednota Jiskra Ústí nad Orlicí ať už fotbalově, basketbalově nebo gymnasticky zaměřená. V Ústí nad Orlicí existuje také Klub českých turistů, Klub přátel umění 2010 a Klubcentrum, samostatné odborné pracoviště pro kulturu, profesionální i neprofesionální umění, vzdělávání a využití volného času všech věkových kategorií.

Ústí nad Orlicí se ani velikostí, ani možností využití volnočasových aktivit nedá s Dolní Dobroučí porovnávat, ale obě lokality mají svým občanům vsutku co nabídnout.

5 Dotazníkové šetření

Svoji bakalářskou práci jsem doplnila o dotazníkové šetření, jehož výsledky budou námětem této kapitoly.

5.1 Úvodní informace

Vzhledem k tématu své bakalářské práce jsem sestavila dotazník, který jsem se rozhodla rozdat mezi mládež žijící v Dolní Dobrouči a v Ústí nad Orlicí, abych se dozvěděla, jaké priority mají ohledně volnočasových aktivit, jakými činnostmi se rádi zabývají, jestli navštěvují nějaké kroužky a více otázek jsem zaměřila na víceúčelovou sportovní halu nacházející se v Dolní Dobrouči, o které jsem hovořila již výše. Dotazníkům jsem rozdala raději více s předpokladem, že se mi nějaké nevrátí. Dosáhla jsem však cíleného počtu třiceti mladých lidí z Dolní Dobrouče a třiceti z Ústí nad Orlicí, abych mládež mohla porovnat.

Dotazník jsem zahájila úvodními informacemi a instrukcemi. Prvních jedenáct otázek jsem položila obecněji k volnému času a respondenti měli možnost si vybrat ze škály čtyř možností pro své odpovědi. Následovaly otázky konkrétní, kde mladí odpovídali maximálně dvěma možnostmi: jaké kroužky navštěvují, kolik let, kolik hodin týdně se jim věnují, zda kroužek navštěvovat přestali a z jakého důvodu. V dalším bloku již byly otázky situovány na sportovní halu, čímž jsem chtěla zjistit, zda o ní mládež ví, využívá ji a jestli by na ní něco měnila. Mezi poslední otázky patřila finanční stránka volnočasových aktivit. V závěru dotazování odpovídali na pohlaví, rodinný stav, vzdělání a počet sourozenců.

5.2 Zjištěná tvrdá data v Dolní Dobrouči

Z Dolní Dobrouče se mi vrátilo ze třiceti dotazníků deset vyplněných od žen a dvacet od mužů. Dvacet sedm dotazovaných je svobodných a pouze tři tedy vdaní či ženatí. Nejvíce respondentů dosáhlo středoškolského vzdělání (14), dále vysokoškolského (7) a čtyři mladí studovali vyšší odbornou školu. Na seznam vyplňovatelů přispělo dokonce i pět již zaměstnaných mladých lidí. V poslední této otázce jsem zjišťovala počet sourozenců. Výsledkem je pět jedináčků, dvanáct jedinců s jedním sourozencem, sedm se dvěma a šest se třemi nebo i více sourozenci.

Již pro první porovnání nám poslouží tvrdá data zjištěná v Ústí nad Orlicí.

5.3 Zjištěná tvrdá data v Ústí nad Orlicí

První odlišení nám nastává již v otázce pohlaví, kdy mám k dispozici dotazníky od devatenácti žen a jedenácti mužů. Převážná většina z nich, přesně 26, je svobodných a pouze čtyři ve stavu manželském. Co se týče dosaženého vzdělání, vyplněný dotazník mi vrátilo osmnáct středoškoláků, osm vysokoškoláků, dva respondenti studující vyšší odbornou školu a oproti Dolní Dobrouči v rozdílu třech pouze dva zaměstnaní. Mezi nezaměstnané se stejně jako ve vesnici nikdo nezařadil. Rozdíly se projevily i v počtu sourozenců. V Ústí nad Orlicí odpovídalo šest jedináčků, třináct jedinců s jedním sourozencem a šest se dvěma. Pouze dvě osoby odpověděly, že mají tři a více sourozenců. Toto poslední odlišení bych zdůvodnila tím, že již dříve jsem se zmiňovala o faktu, že Dolní Dobrouč je velmi nábožně založenou obcí a rodiny se vyznačují vyšším počtem dětí.

5.4 Získaná data z dotazníku

Výše uvedené informace jsou spíše informativního charakteru. Nejdůležitějším hodnotícím kritériem bude místo bydliště respondentů, neboť mým hlavním cílem bylo zpřehlednit způsob trávení volného času mládeže v Dolní Dobrouči a v Ústí nad Orlicí. První blok jedenácti otázek hodnotili dotazovaní dle škály od 1 do 4 uvedené v hlavičce tohoto bloku:

Číslo 1: je z Vašeho pohledu negativní, značí nespokojenost či nedůležitost

Číslo 4: je naopak velmi pozitivní a podstatné

Dotazované mládeži jsem položila těchto jedenáct následujících otázek:

1. Myslíte si, že máte dostatek volného času?
2. Využíváte svůj volný čas efektivně?
3. Jste spokojeni s nabídkou využití volnočasových aktivit v místě Vašeho bydliště?
4. Má místo Vašeho bydliště velkou možnost zlepšit nabídku volnočasových aktivit?
5. Jakou roli při výběru trávení Vašeho volného času hraje cena?
6. Do jaké míry preferujete kolektivní aktivity?
7. Jak velkou prioritu pro Vás představuje časová náročnost aktivit?

8. Jak ovlivňuje způsob výběru volného času Vaše rodina a přátelé?
9. Závisí výběr volnočasových aktivit na ročním období?
10. Potřebujete své aktivity někým zorganizovat?
11. Jste ochotni věnovat svůj volný čas organizováním aktivit pro druhé?

Jedná se tedy spíše o otázky všeobecného charakteru volného času, ne o konkrétní formy, jimž jsem se věnovala v dalším bloku. V těchto otázkách se někde projeví větší rozdíly, někde menší a v jednom případě došlo ke vzácné naprosté shodě. Výsledky zřehledňuje následující tabulka. Sloupce tvoří jednotlivé otázky dle výše uvedeného seznamu a řádky jsou dotazovaní z Dolní Dobrouče a Ústí nad Orlicí.

Tabulka č. 8: Výsledky všeobecných otázek k volnému času

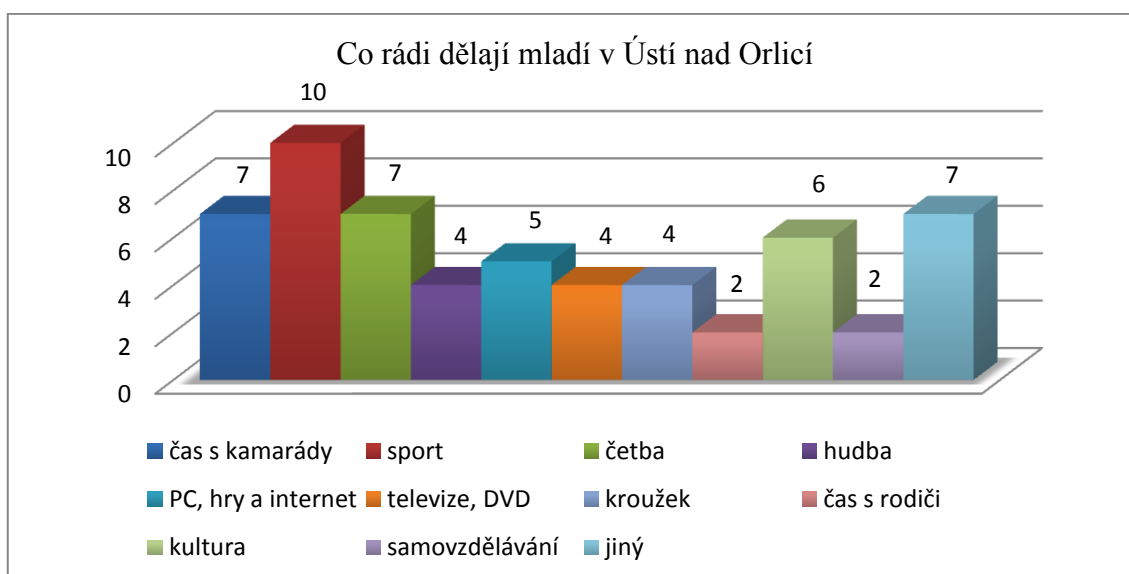
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Ústí nad Orlicí	2,53	2,66	3,13	2,23	2,90	2,76	2,30	2,83	2,20	2,03	3,33
Dolní Dobrouč	2,46	2,93	2,86	2,46	2,96	2,76	2,66	2,80	2,86	1,66	2,23

Z těchto výsledků je tedy patrné, že mladí v Ústí nad Orlicí jsou nepatrně více spokojeni s množstvím svého volného času, což bych odůvodnila například tím, že přeci jen pořád mají lidé na vesnici více povinností spojených se starostmi o zvířata nebo dům a zahradu, nebo musí například trávit více času dojížděním do školy nebo zaměstnání. Dobroučská mládež se však domnívá, že i přes menší množství volného času, ho dokáže lépe a efektivně využít. Převážně volila totiž hodnotící číslo tři, tedy poměrně vysoké. Domnívám se, že je to způsobeno tím, že si tohoto času více váží a volí více přínosné aktivity. V další otázce se projevilo to, že Ústí nad Orlicí je město a Dolní Dobrouč vesnice. Ústečtí označovali vyšší spokojenost s tím, co jim místo jejich bydliště dokáže nabídnout. V Dobrouči se odpovídalo spíše variantou dva značící nižší spokojenost, a to se projevilo i v následující otázce, kdy mládež Dobroučská vidí mnohem větší možnosti pro zlepšení možností aktivit volného času než mladí v přilehlém městě. S těmito výsledky jsem velmi spokojena, neboť z nich vyplývá, že respondenti přemýšleli, co vyplňují a vyvrátili fakt, že by pouze bezmyšlenkovitě zaškrtovali. Role cenové relace ve volném čase je u obou dotazovaných skupin skoro totožná, tedy nejčastějším číslem byla trojka, která značí, že cena hraje při výběru aktivit důležitou roli. Podstatnost mírně převyšuje na vesnici.

Vzácná shoda nastala v otázce číslo šest, kde je obliba kolektivních aktivit stejná u obojího typu respondentů. Samozřejmě se objevovali respondenti, pro něž kolektivní aktivity vůbec nejsou oblíbené bez ohledu na místo bydliště, ale převážná většina odpovídala čísla dva a tři, někdy dokonce i čtyřkou. Mírnou převahu časové důležitosti u Dobroučské mladé generace přisuzuji tomu, že označovala nespokojenost s množstvím volného času, a tudíž více dbá na to, jak tento čas tráví a kolik času jim to zabere. Kolektivní aktivity preferují respondenti stejně, přesto v Ústí hraje rodina a přátelé, s nimiž volný čas nejčastěji prožíváme, nepatrně významnější roli blížící se nejčastějšímu číslu tři. Převahu v Dolní Dobrouči ohledně vlivu roční období na volbu volnočasových aktivit si již nedokážu nijak reálně zdůvodnit. Myslím si, že jde pouze o konkrétní povahy respondentů. V závěru tohoto bloku se projeví rozdíly největší. V Ústí je více jedinců, kteří mají raději své volnočasové aktivity někým zorganizované a zároveň se projeví v daleko větší ochotě svůj čas věnovat organizováním činností i pro druhé, možná právě proto, že dokážou ocenit přípravu zájmových činností pro mládež. V Ústí odpovědi na poslední otázku směřovaly dokonce často až k číslu čtyři, v Dolní Dobrouči to byla nejčastěji dvojka. V několika otázkách jsme tedy zaznamenaly určité rozdíly, jež se nám možná projeví i v dalších odpovědích.

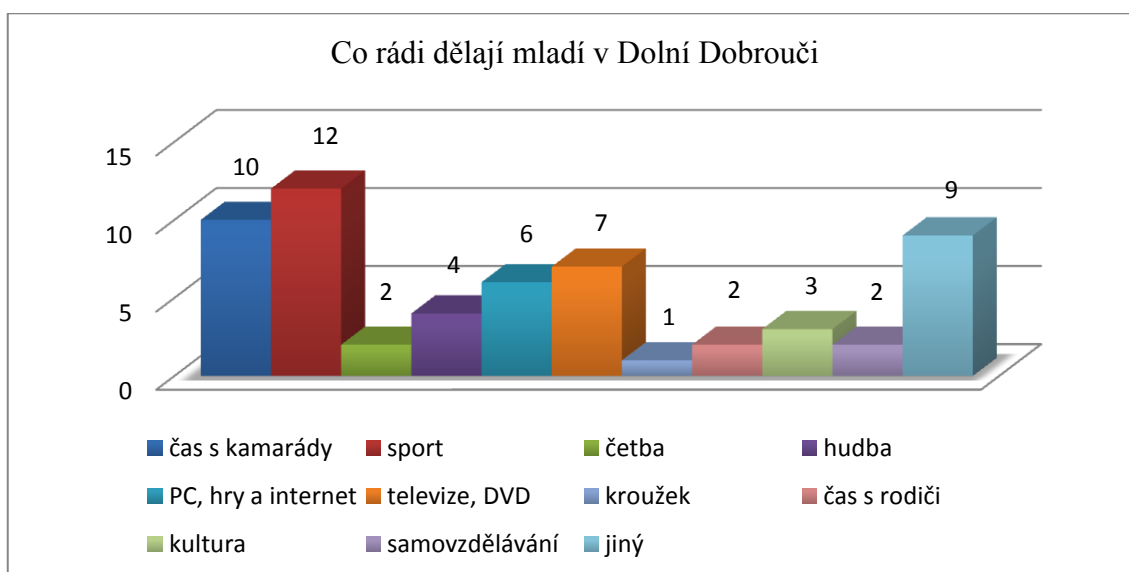
Dále jsem se tedy zaměřila již na specifitější otázky, na něž mohli respondenti odpovídat jednou variantou, pokud nebylo uvedeno rozšíření o jednu možnost. Nejprve mě zajímalo, zda se mládež považuje za spíš aktivní, nebo pasivní. V Dolní Dobrouči počtem osmnáct zřetelně převažovali aktivní jedinci nad dvanácti spíše pasivními. Ústí se projevilo vyšším počtem pasivních lidí, přesto o dva převažovali stále aktivní lidé. Od této otázky se odvíjí i další, v níž jsem vymezila několik možných variant neoblíbenějších činností ve volném čase. Mezi tyto možnosti patřilo: čas s kamarády, sport, četba, hudba, PC hry a internet, televize, DVD, kroužek, čas s rodiči, kultura, samovzdělávání a v případě, že si někdo z tohoto výběru nemohl zvolit, přidala jsem variantu jiný, která zahrnovala zbylé činnosti. Protože jsem očekávala, že někteří zaškrtnou variantu kroužek, situovala jsem na tuto oblast dalších šest otázek, v níž jsem zkoumala, jaké kroužky navštěvují, jak dlouho již nebo kolik hodin týdně se jim věnují. Z vlastní zkušenosti vím, že není těžké nějaký kroužek opustit, tudíž jsem i tuto možnost chtěla zohlednit s doplněním, kolikrát mladí kroužek opustili a z jakých důvodů se tak stalo. Výsledky nám ukáží následující grafy.

Graf č. 5: Co rádi dělají mladí v Ústí nad Orlicí



Z grafu tedy vidíme, že mezi nejoblíbenější činnosti patří sport a varianty čas s kamarády, četba a jiný. Nejméně časté volby byly čas s rodiči a samovzdělávání. Ostatní možnosti se pohybují asi ve stejném zastoupení.

Graf č. 6: Co rádi dělají mladí v Dolní Dobrouči

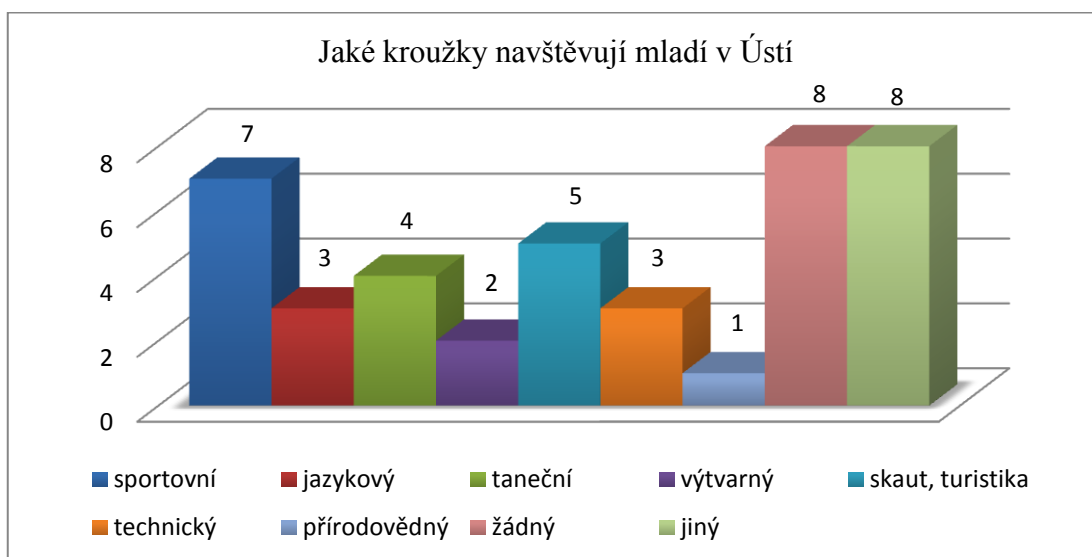


A nyní již můžeme porovnávat. Vidíme, že ještě více mladých v Dolní Dobrouči rádo tráví čas s kamarády a sportem. Naopak zaostávají v četbě, ale v hudbě jsou si rovny. Paradoxně se více věnují počítačům i televizi a DVD.

Protože jsem umožnila pouze dvě odpovědi, v Ústí pro čtyři lidi představuje neoblíbenější činnost kroužek, v Dobrouči pouze pro jednoho. Čas s rodiči si v obou bydlištích zvolili pouze dva lidé ze třiceti, stejně jako samovzdělávání. Kulturou více žijí mladí v Ústí nad Orlicí a to skoro v dvojnásobném počtu.

Dále jsem zaměřila na to, jaké kroužky nejraději navštěvují a samozřejmě i zde se odlišnosti objevily.

Graf č. 7: Jaké kroužky navštěvují mladí v Ústí



Graf č. 8: Jaké kroužky navštěvují mladí v Dobrouči



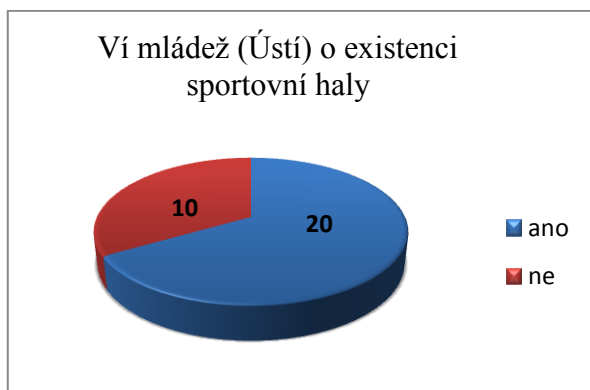
Z grafů je možné vypočítat, že mladá generace se velmi ráda věnuje sportovním kroužkům, žádným kroužkům nebo kroužkům, jejichž nabídku jsem neumožnila. O dva jedince více z Ústí nad Orlicí navštěvuje jazykové kroužky, v tanečních nám opět nastala shoda. Pro mě překvapivým výsledkem je vyšší návštěvnost skauta a turistiky ve městě, neboť jsem měla za to, že tento druh kroužků je daleko více oblíben na vesnici, kde má jistou tradici a dlouhodobost trvání. V Dobrouči je zcela opomenut technický kroužek a přírodovědný označil také ve shodě pouze jeden člověk.

V Ústí nad Orlicí žádný kroužek nenavštěvuje osm lidí a v Dolní Dobrouči devět lidí. Tito jedinci jsou tedy vyloučeni z dalších pěti otázek. Zajímalo mě, jak dlouho se daným kroužkům mladí věnují. Ve městě je průměrnou dobou pět let. Na vesnici je to číslo vyšší a sahá mnohdy až k sedmi rokům. Myslím, že v Ústí mají větší možnost si vybírat z množství kroužků a tudíž je někdy mění a nevěnují se jim tak dlouho. V úvahu bych vzala i fakt, že hodnoty lidí na vesnici se pořád ještě dost liší od obyvatel města. V následující otázce se mi jednalo o čas (v hodinách), který těmto výše uvedeným kroužkům mladí věnují a opět došlo téměř ke shodě, neboť nejčastější odpovědi v Ústí nad Orlicí i v Dolní Dobrouči byla doba spadající ke třem hodinám týdně. Toto číslo je průměrné, variantu hodinu týdně nevyplnil nikdo, ale možnost čtyři hodiny a více se objevila v Ústí třikrát a v Dolní Dobrouči dokonce pětkrát. Již jsem avizovala, že někdy lidé kroužky opouštějí a tak jsem se na to zeptala v další otázce. Devět z Ústí již někdy kroužek opustilo (šest jednou a tři dvakrát) a třináct jim zůstalo doposud věrných. Důvody prvně zmiňovaných byly různé, nejčastěji se však objevovalo nalezení jiného kroužku (třikrát), finance (čtyřikrát), nespokojenost s vedením (třikrát), moc ostatních aktivit (dvakrát) a po jednom dostaly varianty ukončení kroužku a moc velké nároky. Třináct věrných vychází i v Dobrouči a z toho vyplývá, že již někdy kroužek opustilo osm lidí (čtyři jednou, dva dvakrát, jeden třikrát a jeden dokonce čtyřikrát). Mezi nejfrekventovanějšími důvody pro opuštění dotazovaní uváděli finance (čtyřikrát), nespokojenost s vedením (dvakrát), ukončení kroužku (dvakrát) a po jedné odpovědi mají nezájem o téma, moc ostatních aktivit, velké nároky a také jiný důvod.

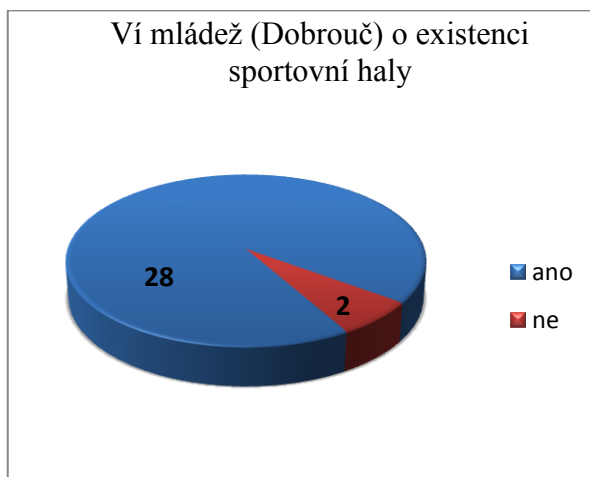
Již v minulých kapitolách jsem se zmiňovala o víceúčelové sportovní hale, které jsem věnovala sedm dalších otázek, kdy jsem chtěla zjistit, zda o ní mládež ví, měla k dispozici reklamní materiály, jak se jim jeví její nabídka, zda ji využívají, co by uvítali za zlepšení a jak jsou spokojeni s umístěním.

Velmi mě také zajímalo to, jestli je 600 Kč za hodinový individuální pronájem haly příliš vysoký a ovlivňuje tak rozhodnutí, zda víceúčelovou halu mladá generace využívá nebo ne.

Graf č. 9: Ví mládež (Ústí) o existenci sportovní haly



Graf č. 10: Ví mládež (Dobrouč) o existenci sportovní haly



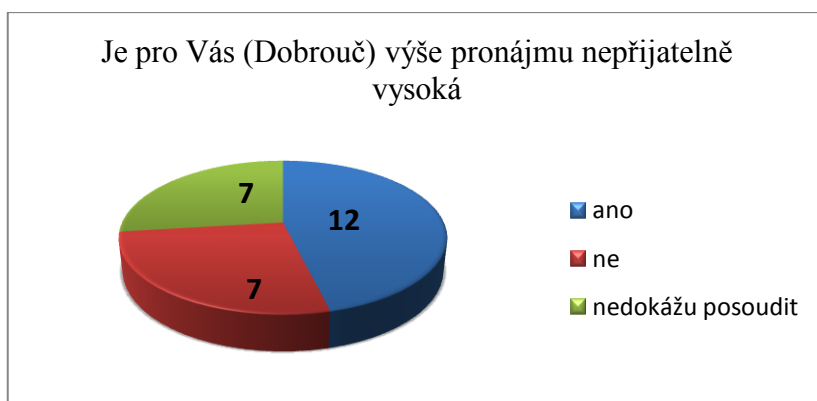
I výsledky této otázky pro mě jsou vcelku překvapivé, protože v Dolní Dobrouči jsem nečekala ani jednu odpověď ne. Nedovedu si představit, co vedlo mladé k tomuto rozhodnutí, protože toto téma je v posledních měsících nejvíce probírané v této vesnici, proběhlo mnoho diskusí, slavnostní otevření a mnoho dalších reklamních akcí. Vzhledem k tomu, že v Ústí již v předchozích otázkách byli mladí orientovaní na kulturu, četbu a hudbu, očekávala jsem nějaké negativní odpovědi, ale třetinu z nich také ne. Ti, kteří označili negativum, nemuseli odpovídat na dalších šest otázek. Propagační materiály tohoto zařízení se dostaly do rukou dvanácti lidem z Ústí (osmi vůbec ne) a v Dolní Dobrouči pouze šestnácti (dvanácti jedincům ne). Tyto materiály jsou k dispozici například v novinách vydávaných Dobroučí, na internetu nebo v hale samotné.

V otázce číslo 22 jsem se ptala, zda je pro dotazované nabídka tohoto zařízení dostačující. V Ústí nad Orlicí jsem očekávala méně kladných odpovědí, než deset získaných. Negativní byla pouze jedna a devět lidí vůbec nedokáže nabídku posoudit. Ovšem odpovědi v Dobrouči mě zaskočily také, neboť pro pouhých jedenáct je nabídka dostačující, tři ji hodnotí negativně a čtrnáct lidí ji nedokáže posoudit. Tyto odpovědi se projeví i v další otázce, která zkoumala potenciální zlepšení zařízení ze strany respondentů. Dobroučáci by chtěli více míst pro diváky, lepší občerstvení, více automatů, zlepšit přístupové prostory, vzduchotechniku, více parkovacích míst. Jednou se objevilo žádné zlepšení a zatím neumím odpovědět. Další by uvítali více sprch a šaten. Dokonce se vyskytla i výtka ke vzhledu sportovní haly. Jedenáct obyvatel z Ústí tuto otázku proškrtlo, objevily se též výtky ke sprchám, šatnám a záchodům, malému prostoru pro diváky, téměř žádnému občerstvení a parkovacích míst. V jednom případě zazněla odpověď více sportovních utkání (návštěvy cizích klubů). Pochopitelně mě zajímalo, zda ti, kteří tedy o hale mají povědomí, ji využívají, nevyužívají, její využití plánují nebo ani ji využívat neplánují. 30 % z počtu dvaceti respondentů ji využívá a 30% ji využívat vůbec neplánuje. 15 % ji nevyužívá a zbývajících 25% se do haly plánuje podívat. Tyto informace vyplývají z Ústeckých dotazníků. V Dolní Dobrouči počítáme se základem dvaceti osmi lidí, z nichž 28 % halu využívá, 28% ji nevyužívá. Budoucí návštěvu zařízení zamýšlí 22% a stejný počet tuto instituci ani neplánuje. Vypočítaný nezájem může být způsoben poměrně vysokým hodinovým individuálním pronájmem, na nějž jsem se zeptala v následující otázce.

Graf č. 11: Je pro Vás (Ústí) výše individuálního pronájmu nepřijatelně vysoká



Graf č. 12: Je pro Vás (Dobrouč) výše individuálního pronájmu nepřijatelně vysoká

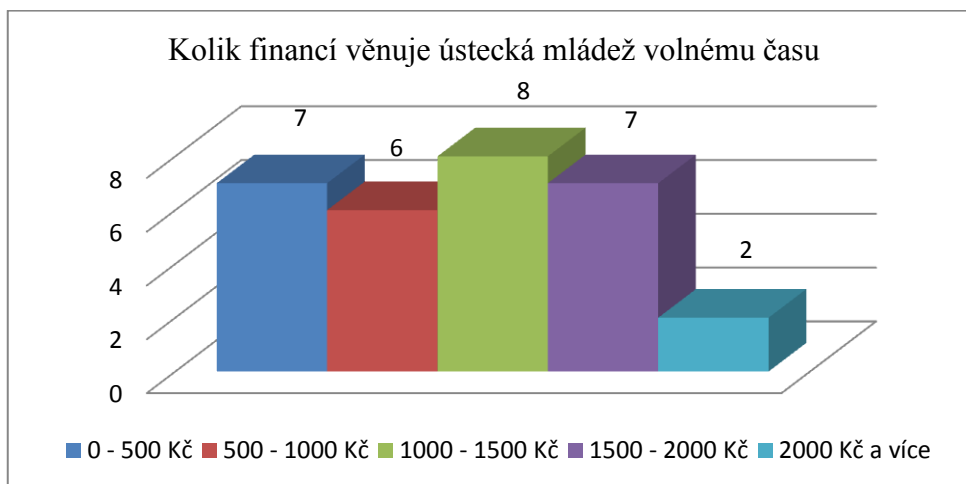


Chtěla bych jen upozornit, že grafy mají odlišné základy. V Ústí nad Orlicí je to 20 lidí a v Dolní Dobrouči dvacet osm lidí. Pro město hraje tedy tato cena vyšší roli, pro polovinu je nepřijatelná, pětina ji vidí jako reálnou a něco málo přes třetinu to nedokáže posoudit. Díky odborné poradě na obecním úřadě vím, že je tato cena nízká a nikdy by nemohla zajistit návratnost investice. To ovšem ani nebyl cíl zastupitelstva ve vesnici. Nikdy nepůjde jediný člověk do haly sám, a tudíž se může o cenu podělit skupina. Do této ceny je započítáno naprosto vše, nic navíc se již nedoplácí. Dobroučští ani z poloviny nevidí sumu jako nepřijatelně vysokou, čtvrtina ji vnímá jako reálnou a poslední čtvrtina odpověď nedokáže posoudit. Poslední otázka týkající se haly je o jejím umístění. Devět Dobroučáků se domnívá, že je umístěna velmi dobře, čtrnáct ho vidí jako dobré, dva jako špatné a pouze tři by ji umístili jinam. V Ústí tato otázka dopadla o hodně jinak. Pouze čtyři osoby vnímají umístění jako velmi dobré, sedm jako dobré, dva jako špatné a zbývajících sedm dotazovaných by ji umístilo jinam, troufám si říci, že do Ústí, protože právě zde existuje velký florbalový oddíl, který jezdí do Dobrouče trénovat a pořádá zde ligové zápasy.

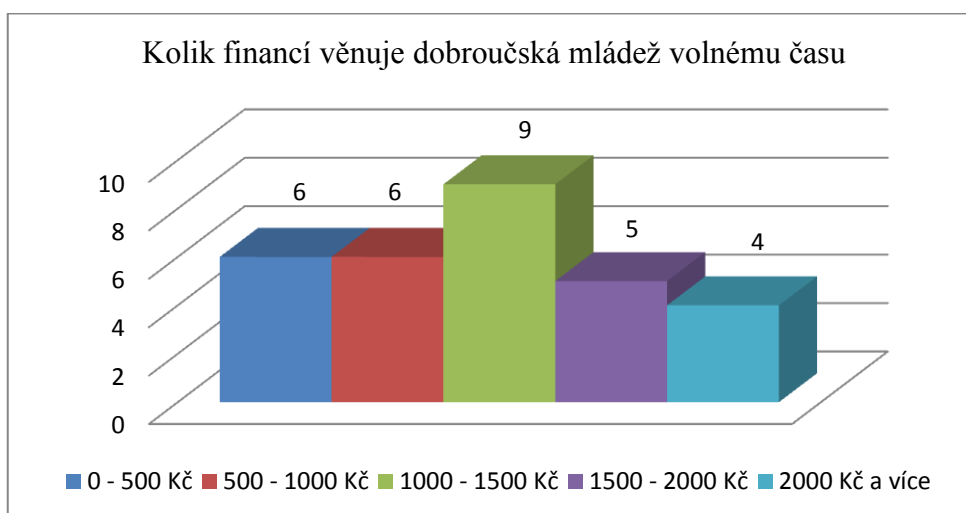
Zbývá už jen zhodnotit poslední tři otázky. První se týká spokojenosti s kulturním životem v místě bydliště. Největší procento bylo dosaženo v Ústí, kde 77% je spokojeno, 16% nespokojeno a 7% tuto otázku nedokázalo posoudit. V Dobrouči je spokojenost nižší, tedy 60%. Naopak nespokojenost celých 27% a 13% dotazovaných neumělo situaci posoudit. Mladá generace z Dolní Dobrouče je více ochotná za svými koníčky dojíždět, nebrání se ani patnácti a více kilometrům, převažuje však rozmezí deset až patnáct kilometrů. V Ústí jsou již méně flexibilní a nejvíce respondentů spadalo do rozmezí pěti až deseti kilometrů.

Poslední otázka se týkala finančních prostředků, jež mládež věnuje měsíčně svým volnočasovým aktivitám.

Graf č. 13: Kolik financí věnuje ústecká mládež volnému času



Graf č. 14: Kolik financí věnuje dobroučská mládež volnému času



Vysledovala jsem, že první dvě varianty se téměř shodují u pětiny respondentů v Ústí i v Dobrouči. Třetí možnost převyšuje ostatní také u obojího typu dotazovaných skoro třetinou. Sedm Ústeckých mladých vypovědělo, že investují 1 500 – 2 000 Kč měsíčně a stejnou částku v Dobrouči označilo pět lidí. Ve vesnici o dvě osoby převládaly nad městem na stupnici investic 2 000 Kč a více. To je pro mě také trochu překvapivý výsledek, neboť bych odhadovala, že více rozhazovační jsou mladí žijící ve městě už z důvodu faktu vyšších cen všech služeb.

5.5 Zhodnocení dotazníku

Toto dotazníkové šetření nám ukázalo, že byt' respondenti žijí deset kilometrů od sebe, v mnoho otázkách se odlišují. Z prvního bloku vyplynulo, že jsou obyvatelé Ústí více spokojeni s množstvím svého volného času. Přesto se dobroučtí domnívají, že svůj čas dokážou využívat efektivně. V další otázce se projevilo to, že přeci jen je Ústí město, které má bezpochyby větší možnosti v poskytování volnočasových aktivit, a bylo za to také náležitě oceněno, neboť ústecká mládež je spokojená s volnočasovým využitím ve svém bydlišti. Z těchto odpovědí bylo patrné, že naopak zase v Dobrouči si mládež myslí, že je zde prostor pro zlepšování této oblasti. V dnešní době, kdy peníze hrají velmi důležitou roli téměř ve všem, i pro mládež v obou bydlištech se tato důležitost projevila. Myslela jsem, že v Dobrouči se podstatně více budou preferovat kolektivní aktivity, ale tato domněnka byla vyvrácena velmi vzácnou shodou mezi respondenty. Tento výsledek bych přisoudila florbalovému klubu Orlicko – Třebovsko, který v posledních letech zaznamenal takový nárůst v oblíbenosti, ať už u mužů, či žen. Samozřejmě je tato obliba následována velkými úspěchy. Časová náročnost je více prioritní u vesničanů a role rodiny a přátel zase mírně převažuje ve městě. Největší rozdíly se projevily v otázce potřeby organizace volnočasových aktivit a také v ochotě tento druh aktivit organizovat v rámci svého volného času. Tento výsledek mě překvapil asi nejvíce, protože více ochoty projevili mladí z města, a to velmi výrazně.

V Dobrouči převažuje mírně počet aktivních mladých lidí oproti městu, kde jsou tyto počty vyrovnané, od čeho se odvíjely další odpovědi v oblíbených aktivitách, kroužcích atd. Přesto mě asi nejvíce zajímaly odpovědi v rámci víceúčelové sportovní haly, neboť to byla zásadní investice v Dolní Dobrouči. Zdejší mládež její nabídku hodnotí jako přijatelnou, mnozí ji využívají a objevilo se mnoho nápadů na její zlepšování. Ústecká mládež o ní v několika případech ani neví, propagační materiály mnohdy neobdržela, nabídka jí vyhovuje, nabídky spíše nevyužívá, a to zejména díky vysoké ceně za individuální pronájem. Mnozí odpovídající by ji taky umístili jinam. Přesto si myslím, že tato investice Dobrouče byla velmi podařená. Naopak Ústí nad Orlicí více investuje do kultury a tato orientace se také náležitě projevila, neboť dvě třetiny respondentů ústeckých je s touto nabídkou spokojeno a v Dobrouči pouze 60%, tudíž nemají důvod nejezdit za kulturou například do Ústí. Tyto investice tedy také odpovídají zájmům mladé generace, na níž je třeba finanční prostředky věnovat.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala regionální odlišností volnočasových aktivit mládeže, možnostmi jejich využití, a to v menší obci Dolní Dobrouč a v nedalekém městě Ústí nad Orlicí.

Volný čas patří mezi základní faktory, podle nichž se posuzuje kvalita životní úrovně. Pod tímto pojmem si každý člověk představuje něco jiného, řadí mezi něj různé činnosti. I z odborné literatury se lze dočíst mnoha definic a odlišných pohledů na tuto problematiku. V prvních kapitolách jsem se teda zabývala prvotním definováním volného času, věnovala jsem se výše zmíněným odlišným pohledům na volný čas. Následovaly formy aktivit trávení volného času a kapitolu zakončily instituce s volnočasovými aktivitami. Tato bakalářská práce se zabývala volnočasovou tematikou mládeže, tudíž další kapitola byla věnovaná právě mládeži.

Důraz jsem kladla na to, jaká současná mládež je, jak by se dal vystihnout její charakter a jakou roli sehrává stát ve vztahu k mládeži. Dále jsem chtěla vyjádřit i spojitost mládeže s Evropskou unií, neboť s ní máme již šestý rok mnoho společného. Snažila jsem se odpovědět na to, jak mládež vnímá naše členství a hlavně jaké výhody z něho pro nás plynou, ať už v podobě různých operačních programů nebo různých finančních podpor. Pozornost jsem věnovala i Národnímu informačnímu centru pro mládež. Informace pro tuto kapitolu jsem čerpala především z různých průzkumů, které provádí Národní institut dětí a mládeže.

Další kapitola se zaměřila na současný stav volného času mládeže. Opět z průzkumů Národního institutu dětí a mládeže jsem se zajímala o strukturu volného času, tedy jak nejráději mládež tráví volný čas, jakými činnostmi se zabývá a co výběr těchto činností ovlivňuje. Pokračovala jsem výčtem a popisem patologických jevů dnešní mladé generace. Tyto problémy jsou považovány za stále více aktuální a stále více důležité, neboť mnohdy touha po nich naruší výběr mezi kvalitními volnočasovými aktivitami. V poslední podkapitole této kapitoly jsem se zmínila o účastnících se subjektech.

Vzhledem k tomu, že závěrečná kapitola pojednávala o výsledcích dotazníkového šetření zaměřeného na strukturu a kritéria volnočasových aktivit mládeže z vesnice Dolní Dobrouč a města Ústí nad Orlicí, uvedla jsem ve čtvrté kapitole zdejší možnosti využití volného času. Nejdříve jsem stručně vymezila historii obou bydlišť a poté jsem se již věnovala pouze způsobům, jak zde mládež může trávit svůj volný čas.

V Dolní Dobrouči jsem největší pozornost věnovala víceúčelové sportovní hale, jejíž existence byla zohledněna i v dotazníkovém šetření, neboť je to největší investice v rámci volnočasových aktivit za posledních mnoho let. V Ústí nad Orlicí jsem žádný projekt takto výrazně nerozebrala, přesto jsem se snažila udělat dostatečně názorný průřez spektrem využití zájmových aktivit.

Poslední kapitola vyobrazovala výsledky dotazníku, který mi vyplnilo třicet mladých lidí z Ústí nad Orlicí a třicet respondentů z Dolní Dobrouče. I tento počet dotazovaných jasně ukázal, v čem se liší daná mládež, jaké je jejich struktura zájmů, co je ovlivňuje v rámci volného času nebo zda jsou spíše aktivní nebo pasivní. I v otázkách víceúčelové sportovní haly se mi naskytlo mnoho zajímavých výsledků, přesto bych dotazníkové šetření zhodnotila slovy, že obě bydliště investují finanční prostředky tím správným směrem, když rozvíjí možnosti využití aktivit volného času u mladé generace.

SEZNAM LITERATURY

1. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času. Současné trendy*. 1. vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.
2. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2004. 267 s. ISBN 80-7178-927-5.
3. HOFBAUER, B. *Zařízení volného času dětí a mládeže*. Praha: Čihák Tisk, 1992. 65 s. ISBN 80-85105-42-X.
4. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Odbor pro mládež. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. Praha: Čihák Tisk, 2002. 48 s.
5. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času. Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 3. rozšířené vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2002. 221 s. ISBN 80-7178-711-6.
6. *Co je základní umělecká škola*. 2006. [cit. 2010-02-17]. Dostupný z WWW: <http://www.zustelc.cz/tiki-index.php?page=CoJeZUS>.
7. *Diakonie Českobratrské církve evangelické - Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež*. 2010. [cit. 2010-20-02]. Dostupné na WWW: http://www.diakoniecce.cz/index.php?option=com_cintent&task=category§ionid=23&id=77&Itemid=180.
8. *Dolní Dobrouč-oficiální stránky-Základní informace o obci*. 2007. [cit. 2010-20-03]. Dostupný z WWW: <http://www.dolnidobrouc.cz/vitejte-v-dobrouci/zakladni-informace-o-obci.html>.
9. INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Mládež v České republice*. 1996. 60 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1137846933.pdf>.
10. NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Mládež České republiky*. 2008. 30 s. Dostupné na WWW: <http://www.crdm.cz/download/publikace/mladez-CR-web.pdf>.

11. NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT. *Aktuální problémy mladé generace ČR*. 2006. 41 s. Dostupné na WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1174039212.pdf>.
12. NEZVAL, J. *Programy státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace na léta 2007 až 2010 - MŠMT ČR*. 2009. [cit. 2010-19-02]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/mladez/programy-statni-podpory-prace-s-detmi-a-mladezi-pro-nestatni-1>.
13. *O Národním informačním centru pro mládež*. 1999. [cit. 2010-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.icm.cz/icm/>.
14. *O programu Mládež v akci*. 2007-2010. [cit. 2010-02-28]. Dostupný z WWW: <http://www.mladezvakci.cz/informace-o-programu/o-programu-mladez-v-akci/>.
15. *Oficiální stránky Města Ústí nad Orlicí*. 2001 – 2001. [cit. 2010-28-03]. Dostupný z WWW: <http://www.ustinadorlici.cz/data/index.php?sc=informace&pg=mestouno>.
16. *Strukturální fondy EU. Informace o fondech EU*. [cit. 2010-02-28]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>.
17. *Služby Národního informačního centra pro mládež*. 1999. [cit. 2010-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.icm.cz/sluzby/>.
18. *Učitelské noviny*. 2003. [cit. 2010-02-17]. Dostupný z WWW: http://www.ucitelskenoviny.cz/obsah_clanku.php?vydani=07&rok=05&odkaz=cim.htm.

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Hodláte se zúčastnit voleb do europarlamentu	- 29 -
Tabulka č. 2: Věková omezenost účasti na jednotlivých akcích programu Mládež v akci	- 32 -
Tabulka č. 3: Struktura volnočasových aktivit mládež.....	- 38 -
Tabulka č. 4: Další pohled na strukturu volnočasových aktivit mládeže	- 38 -
Tabulka č. 5 Jaký typ volnočasových organizací navštěvuje dnešní mládež	- 40 -
Tabulka č. 6: Znázornění odpovědí mládeže ve věku 15 – 19 let	- 44 -
Tabulka č. 7: Znázornění odpovědí mládeže ve věku 20 – 26 let	- 44 -
Tabulka č. 8: Výsledky všeobecných otázek k volnému času	- 55 -

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Víceúčelová sportovní hala v Dolní Dobrouči	- 48 -
---	--------

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Jak často tráví mladí čas s přáteli	- 35 -
Graf č. 2: S kým tráví mládež nejraději volný čas	- 36 -
Graf č. 3: Jak se rozdílné skupiny nevěnují kultuře	- 39 -
Graf č. 4: Jak dlouho se mladí věnují organizovaným aktivitám	- 40 -
Graf č. 5: Co rádi dělají mladí v Ústí nad Orlicí.....	- 57 -
Graf č. 6: Co rádi dělají mladí v Dolní Dobrouči	- 57 -
Graf č. 7: Jaké kroužky navštěvují mladí v Ústí.....	- 58 -
Graf č. 8: Jaké kroužky navštěvují mladí v Dobrouči	- 58 -
Graf č. 9: Ví mládež (Ústí) o existenci sportovní haly	- 60 -
Graf č. 10: Ví mládež (Dobrouč) o existenci sportovní haly.....	- 60 -
Graf č. 11: Je pro Vás (Ústí) výše individuálního pronájmu nepřijatelně vysoká.....	- 61 -
Graf č. 12: Je pro Vás (Dobrouč) výše individuálního pronájmu nepřijatelně vysoká.....	- 62 -
Graf č. 13: Kolik financí věnuje ústecká mládež volnému času.....	- 63 -
Graf č. 14: Kolik financí věnuje dobroučská mládež volnému času	- 63 -

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Tabulkový přehled využití víceúčelové sportovní haly 15. – 21. února 2010

Příloha č. 2: Dotazník

Příloha č. 3: Výsledky dotazníkového šetření

Tabulka č. 1: Myslíte si, že máte dostatek volného času (Otázka č. 1)

Tabulka č. 2: Využíváte svůj volný čas efektivně (Otázka č. 2)

Tabulka č. 3: Jste spokojeni s nabídkou využití volnočasových aktivit v místě Vašeho bydliště (Otázka č. 3)

Tabulka č. 4: Má místo Vašeho bydliště velkou možnost zlepšit nabídku volnočasových aktivit (Otázka č. 4)

Tabulka č. 5: Jakou roli při výběru trávení Vašeho volného času hraje cena (Otázka č. 5)

Tabulka č. 6: Do jaké míry preferujete kolektivní aktivity (Otázka č. 6)

Tabulka č. 7: Jak velkou prioritu pro Vás představuje časová náročnost aktivit (Otázka č. 7)

Tabulka č. 9: Závisí výběr volnočasových aktivit na ročním období (Otázka č. 9)

Tabulka č. 10: Potřebujete své aktivity někým zorganizovat (Otázka č. 10)

Tabulka č. 11: Jste ochotni věnovat svůj volný čas organizováním aktivit pro druhé (Otázka č. 11)

Tabulka č. 12: Jak trávíte svůj volný čas (Otázka č. 12)

Tabulka č. 13: Co nejraději děláte ve svém volném čase (Otázka č. 13)

Tabulka č. 14: Kolik let navštěvujete kroužek (Otázka č. 15)

Tabulka č. 15: Jaký kroužek navštěvujete (Otázka č. 14)

Tabulka č. 16: Kolik hodin týdně kroužek navštěvujete (Otázka č. 16)

Tabulka č. 17: Přestali jste někdy navštěvovat kroužek (Otázka č. 17)

Tabulka č. 18: Kolikrát jste opustili nějaký kroužek (Otázka č. 18)

Tabulka č. 19: Proč jste daný kroužek opustili (Otázka č. 19)

Tabulka č. 20: Víte o existenci multifunkční haly v Dolní Dobrouči (Otázka č. 20)

Tabulka č. 21: Dostaly se Vám do rukou propagační materiály haly (Otázka č. 21)

Tabulka č. 22: Je pro Vás nabídka tohoto zařízení dostačující (Otázka č. 22)

Tabulka č. 23: Využíváte nabídky sportovní haly (Otázka č. 24)

Tabulka č. 24: Je pro Vás 600 Kč za individuální pronájem nepřijatelně vysoký (Otázka č. 25)

Tabulka č. 25: Jak hodnotíte umístění multifunkční haly (Otázka č. 26)

Tabulka č. 26: Jste spokojeni s kulturními akcemi, které pořádá Vaše bydliště (Otázka č. 27)

Tabulka č. 27: Kolik kilometrů jste ochotni dojet za svými koníčky (Otázka č. 28)

Tabulka č. 28: Kolik finančních prostředků investujete měsíčně do svých volnočasových aktivit (Otázka č. 29)

Tabulka č. 29: Myslíte si, že výše finančních prostředků odpovídá kvalitě (Otázka č. 30)

Příloha č. 1: Tabulkový přehled využití víceúčelové sportovní haly 15. – 21. února 2010

15. února 2010 - 21. února 2010		únor 2010						březen 2010								
		p	ú	č	p	s	n	p	ú	č	p	s	n			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
		15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
		29	30	31												
		15 pondělí	16 úterý	17 středa	18 čtvrtek	19 pátek	20 sobota	21 neděle								
8 ⁰⁰																
9 ⁰⁰								Fotbal - turnaj - přípravka								
10 ⁰⁰							turnaj FBK Orlicko Třebovsko									
11 ⁰⁰				ZŠ		ZŠ										
12 ⁰⁰																
13 ⁰⁰		ZŠ	ZŠ		ZŠ											
14 ⁰⁰																
15 ⁰⁰		Tenis Baby	Fotbal - přípravka	Tenis Baby	Fotbal - přípravka	Tenis Baby										
16 ⁰⁰		Tenis mladší žáci	VOLEJBAL - žáci	Tenis mladší žáci	SDH D. D.	Tenis mladší žáci										
17 ⁰⁰																
18 ⁰⁰		OREL - FLORBALL	fotbal - žáci	SDH Lanšperk		SDH DD										
19 ⁰⁰			Fotbal - muži		USSPA	FBK Orlicko Třebovsko										
20 ⁰⁰		VOLEJBAL	Contip	FBK Orlicko Třebovsko	Contipro	OREL - FLORBALL										
21 ⁰⁰																
22 ⁰⁰																

Příloha č. 2: Dotazník

Vážení dotazovaní,

tímto si Vás dovoluji požádat o vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce. Jeho hlavním cílem je **zmapovat způsoby trávení volnočasových aktivit** v Dolní Dobrouči a Ústí nad Orlicí. Tento dotazník je zcela **anonymní** a poslouží výhradně ke **studijním účelům**. Pokud není uvedeno jinak, označujte, prosím, pouze jednu odpověď.

S jakýmkoliv **dotazy** se na mě, prosím, obraťte na e-mail: Adulka88@seznam.cz

Velmi děkuji za ochotu spolupráce.

S pozdravem **Adéla Vacková**

V Dolní Dobrouči dne 27. 1. 2010

V otázkách 1 – 11 označte na škále od 1 do 4 Váš názor:

Odpověď číslo 1 je z Vašeho pohledu negativní, značí nespokojenost či nedůležitost.

Naopak číslo 4 je velmi pozitivní a podstatné. Označujte, prosím, **pouze jednu možnost!**

1. Myslíte si, že máte dostatek volného času?

1 2 3 4

2. Využíváte svůj volný čas efektivně?

1 2 3 4

3. Jste spokojeni s nabídkou využití volnočasových aktivit v místě Vašeho bydliště?

1 2 3 4

4. Má místo Vašeho bydliště velkou možnost zlepšit nabídku volnočasových aktivit?

1 2 3 4

5. Jakou roli při výběru trávení Vašeho volného času hraje cena?

1 2 3 4

6. Do jaké míry preferujete kolektivní aktivity?

1 2 3 4

7. Jak velkou prioritu pro Vás představuje časová náročnost aktivit?

1 2 3 4

8. Jak ovlivňuje způsob výběru volného času Vaše rodina a přátelé?

1 2 3 4

9. Závisí výběr volnočasových aktivit na ročním období?

1 2 3 4

10. Potřebujete své aktivity někým zorganizovat?

1 2 3 4

11. Jste ochotni věnovat svůj volný čas organizováním aktivit pro druhé?

1 2 3 4

U následujících odpovědí označte **pouze jednu variantu**, pokud není v komentáři uvedeno jinak:

12. Jak trávíte svůj volný čas?

1. aktivně
2. pasivně

13. Co nejraději děláte ve svém volném čase? (zaškrtněte maximálně 2 možnosti)

- | | | | |
|----------------------|--------------------------|--------------------|--------------------------|
| 1. čas s kamarády | <input type="checkbox"/> | 7. kroužek | <input type="checkbox"/> |
| 2. sport | <input type="checkbox"/> | 8. čas s rodiči | <input type="checkbox"/> |
| 3. četba | <input type="checkbox"/> | 9. kultura | <input type="checkbox"/> |
| 4. hudba | <input type="checkbox"/> | 10. samovzdělávání | <input type="checkbox"/> |
| 5. PC hry a internet | <input type="checkbox"/> | 11. jiný | <input type="checkbox"/> |
| 6. televize, DVD | <input type="checkbox"/> | | |

14. Jaký kroužek navštěvujete? (zaškrtněte maximálně 2 možnosti)

- | | | | |
|---------------------|--------------------------|-----------------|--------------------------|
| 1. sportovní | <input type="checkbox"/> | 6. technický | <input type="checkbox"/> |
| 2. jazykový | <input type="checkbox"/> | 7. přírodovědný | <input type="checkbox"/> |
| 3. taneční | <input type="checkbox"/> | 8. žádný | <input type="checkbox"/> |
| 4. výtvarný | <input type="checkbox"/> | 9. jiný | <input type="checkbox"/> |
| 5. skaut, turistika | <input type="checkbox"/> | | |

15. Kolik let kroužek navštěvujete? (V případě, že jste v otázce č. 14 odpověděli žádný, otázky 15 – 19 vynechejte)

1. 1 - 3 roky
2. 3 - 5 let
3. 5 - 7 let
4. 7 a více

16. Kolik hodin týdně kroužek navštěvujete

- 1. 0 - 1 hodina
- 2. 1 - 2 hodiny
- 3. 2 - 3 hodiny
- 4. 3 - 4 hodiny
- 5. 4 a více

17. Přestali jste někdy navštěvovat kroužek?

- 1. ano
- 2. ne

18. Kolikrát jste opustili nějaký kroužek? (V případě, že jste na předchozí otázku odpověděli ne, tuto otázku a také následující vynechejte)

- 1. 1 krát
- 2. 2 krát
- 3. 3 krát
- 4. 4 krát a více

19. Proč jste daný kroužek opustili? (označte maximálně 2 možnosti)

- | | | | |
|---------------------|--------------------------|----------------------------|--------------------------|
| 1. nalezení jiného | <input type="checkbox"/> | 5. moc ostatních aktivit | <input type="checkbox"/> |
| 2. nezájem o téma | <input type="checkbox"/> | 6. velké nároky | <input type="checkbox"/> |
| 3. ukončení kroužku | <input type="checkbox"/> | 7. nespokojenost s vedením | <input type="checkbox"/> |
| 4. finance | <input type="checkbox"/> | 8. jiný | <input type="checkbox"/> |

20. Víte o existenci multifunkční sportovní haly v Dolní Dobrouči?

- 1. ano
- 2. ne

21. Dostaly se Vám do rukou propagační materiály tohoto zařízení? (Pokud jste na předchozí otázku odpověděli ne, pak pokračujte až otázkou 27)

- 1. ano
- 2. ne

22. Je pro Vás nabídka tohoto zařízení dostačující?

- 1. ano
- 2. ne
- 3. nedokážu posoudit

23. Co byste uvítali za zlepšení? (napište stručně)

24. Využíváte nabídky sportovní haly?

- 1. ano
- 2. ne
- 3. plánuji využití
- 4. využívat ji neplánuji

25. Je pro Vás 600 Kč za individuální pronájem nepřijatelně vysoký?

- 1. ano
- 2. ne
- 3. nedokážu posoudit

26. Jak hodnotíte umístění multifunkční haly?

- 1. velmi dobré
- 2. dobré
- 3. špatné
- 4. umístil/a bych ji jinam

27. Jste spokojeni s kulturními akcemi, které pořádá Vaše bydliště?

- 1. ano
- 2. ne
- 3. nedokážu posoudit

28. Kolik kilometrů jste ochotni dojíždět za svými koníčky?

- 1. 0 - 5 km
- 2. 5 - 10 km
- 3. 10 - 15 km
- 4. 15 km a více

29. Kolik finančních prostředků investujete měsíčně do svých volnočasových aktivit?

- 1. 0 - 500 Kč
- 2. 500 - 1000 Kč
- 3. 1000 - 1500 Kč
- 4. 1500 - 2000 Kč
- 5. 2000 Kč a více

30. Myslíte si, že výše finančních prostředků odpovídají kvalitě?

- 1. ano
- 2. ne

31. Pohlaví

- 1. žena
- 2. muž

32. Jaké je místo Vašeho bydliště?

- 1. Dolní Dobrouč
- 2. Ústí nad Orlicí

33. Stav

- 1. svobodný/á
- 2. ženatý/vdaná

34. Vzdělání

- 1. SŠ
- 2. VŠ
- 3. VOŠ
- 4. zaměstnaní
- 5. nezaměstnaní

35. Počet sourozenců

- 1. žádný
- 2. jeden
- 3. dva
- 4. tři a více

Příloha č. 3: Výsledky dotazníkového šetření

Tabulka č. 1: Myslíte si, že máte dostatek volného času (Otázka č. 1)

	Myslíte si, že máte dostatek volného času				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	6	9	8	7	2,53
Dolní Dobrouč	6	9	10	5	2,46
celkem					2,5

Tabulka č. 2: Využíváte svůj volný čas efektivně (Otázka č. 2)

	Využíváte svůj volný čas efektivně				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	4	7	14	5	2,66
Dolní Dobrouč	1	10	9	10	2,93
celkem					2,8

Tabulka č. 3: Jste spokojeni s nabídkou využití volnočasových aktivit v místě Vašeho bydliště (Otázka č. 3)

	Spokojenost s využitím volnočasových aktivit				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	2	4	12	12	3,13
Dolní Dobrouč	1	8	15	6	2,86
celkem					3

Tabulka č. 4: Má místo Vašeho bydliště velkou možnost zlepšit nabídku volnočasových aktivit (Otázka č. 4)

	Možnost zlepšení využití volnočasových aktivit				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	8	11	7	4	2,23
Dolní Dobrouč	6	12	4	8	2,46
celkem					2,35

Tabulka č. 5: Jakou roli při výběru trávení Vašeho volného času hraje cena (Otázka č. 5)

	Jakou roli při výběru aktivit hraje cena				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	3	6	10	11	2,9
Dolní Dobrouč	5	5	8	12	2,96
celkem					2,93

Tabulka č. 6: Do jaké míry preferujete kolektivní aktivity (Otázka č. 6)

	Do jaké míry preferujete kolektivní aktivity				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	6	6	7	11	2,76
Dolní Dobrouč	8	5	7	11	2,76
celkem					2,76

Tabulka č. 7: Jak velkou prioritu pro Vás představuje časová náročnost aktivit (Otázka č. 7)

	Priorita časové náročnosti aktivit				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	6	13	7	4	2,3
Dolní Dobrouč	6	6	10	8	2,66
celkem					2,48

Tabulka č. 8: Jak ovlivňuje způsob výběru volného času Vaše rodina a přátelé (Otázka č. 8)

	Vliv rodiny a přátel na výběr aktivit				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	5	5	10	10	2,83
Dolní Dobrouč	6	6	6	12	2,8
celkem					2,82

Tabulka č. 9: Zavisí výběr volnočasových aktivit na ročním období (Otázka č. 9)

	Závislost výběru aktivit na ročním období				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	10	8	8	4	2,2
Dolní Dobrouč	5	7	5	13	2,86
celkem					2,53

Tabulka č. 10: Potřebujete své aktivity někým zorganizovat (Otázka č. 10)

	Potřebujete své aktivity někým zorganizovat				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	12	9	5	4	2,03
Dolní Dobrouč	18	6	4	2	1,6
celkem					1,82

Tabulka č. 11: Jste ochotni věnovat svůj volný čas organizováním aktivit pro druhé (Otázka č. 11)

	Ochota organizovat aktivity pro druhé				
	1	2	3	4	průměr
Ústí nad Orlicí	6	8	6	15	3,33
Dolní Dobrouč	12	6	5	7	2,23
celkem					2,78

Tabulka č. 12: Jak trávíte svůj volný čas (Otázka č. 12)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
aktivně	16	53,33	18	60	34	56,66
pasivně	14	46,67	12	40	26	43,34
počet	30	100	30	100	60	100

Tabulka č. 13: Co nejraději děláte ve svém volném čase (Otázka č. 13)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
kamarádi	7	12,07	10	17,25	17	14,66
sport	10	17,25	12	20,69	22	18,96
četba	7	12,07	2	3,45	9	7,76
hudba	4	6,89	4	6,89	8	6,9
PC	5	8,63	6	10,34	11	9,48
TV, DVD	4	6,89	7	12,07	11	9,48
kroužek	4	6,89	1	1,72	5	4,31
rodiče	2	3,45	2	3,45	4	3,45
kultura	6	10,34	3	5,17	9	7,76
vzdělání	2	3,45	2	3,45	4	3,45
jiný	7	12,07	9	15,52	16	13,79
počet	58	100	58	100	116	100

Tabulku č. 14: Kolik let navštěvujete kroužek (Otázka č. 15)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
1-3 roky	1	4,55	2	9,52	3	6,98
3-5 let	10	45,45	4	19,05	14	32,56
5-7 let	6	27,27	6	28,57	12	27,9
7 a více	5	22,73	9	42,86	14	32,56
počet	22	100	21	100	43	100

Tabulka č. 15: Jaký kroužek navštěvujete (Otázka č. 14)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
sportovní	7	17,07	8	20	15	18,52
jazykový	3	7,32	1	2,5	4	4,94
taneční	4	9,76	4	10	8	9,88
výtvarný	2	4,88	2	5	4	4,94
skaut	5	12,2	3	7,5	8	9,88
technický	3	7,32	0	0	3	3,7
příroda	1	2,43	1	2,5	2	2,46
žádný	8	19,51	9	22,5	17	20,99
jiný	8	19,51	12	30	20	24,69
počet	41	100	40	100	81	100

Tabulka č. 16: Kolik hodin týdně kroužek navštěvujete (Otázka č. 16)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
0-1 hodina	0	0	0	0	0	0
1-2 hodiny	4	18,18	2	9,52	6	13,95
2-3 hodiny	6	27,27	6	28,57	12	27,91
3-4 hodiny	9	40,91	8	38,1	17	39,53
4 a více	3	13,64	5	23,81	8	18,61
počet	22	100	21	100	43	100

Tabulka č. 17: Přestali jste někdy navštěvovat kroužek (Otázka č. 17)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
ano	9	40,91	8	38,1	17	39,53
ne	13	59,09	13	61,9	26	60,47
počet	22	100	21	100	43	100

Tabulka č. 18: Kolikrát jste opustili nějaký kroužek (Otázka č. 18)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
1 krát	6	66,67	4	50	10	58,82
2 krát	3	33,33	2	25	5	29,42
3 krát	0	0	1	12,5	1	5,88
4 krát a víc	0	0	1	12,5	1	5,88
počet	9	100	8	100	17	100

Tabulka č. 19: Proč jste daný kroužek opustili (Otázka č. 19)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
nalezení jiného	3	20	0	0	3	11,11
nezájem o téma	1	6,67	1	8,33	2	7,41
konec kroužku	1	6,67	2	16,67	3	11,11
finance	4	26,66	4	33,34	8	29,63
moc aktivit	2	13,33	1	8,33	3	11,11
velké nároky	1	6,67	1	8,33	2	7,41
špatné vedení	3	20	2	16,67	5	18,52
jiný	0	0	1	8,33	1	3,7
počet	15	100	12	100	27	100

Tabulka č. 20: Víte o existenci multifunkční haly v Dolní Dobrouči (Otázka č. 20)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
ano	20	66,67	28	93,33	48	80
ne	10	33,33	2	6,67	12	20
počet	30	100	30	100	60	100

Tabulka č. 21: Dostaly se Vám do rukou propagační materiály haly (Otázka č. 21)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
ano	12	54,55	16	55,17	28	54,9
ne	10	45,45	13	44,83	23	45,1
počet	22	100	29	100	51	100

Tabulka č. 22: Je pro Vás nabídka tohoto zařízení dostačující (Otázka č. 22)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
ano	10	50	11	39,29	21	43,75
ne	1	5	3	10,71	4	8,33
nedokážu posoudit	9	45	14	50	23	47,92
počet	20	100	28	100	48	100

Tabulka č. 23: Využíváte nabídky sportovní haly (Otázka č. 24)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
ano	6	30	8	28,57	14	29,16
ne	3	15	8	28,57	11	22,92
plánuji využití	5	25	6	21,43	11	22,92
neplánuji využití	6	30	6	21,43	12	25
počet	20	100	28	100	48	100

Tabulka č. 24: Je pro Vás 600 Kč za individuální pronájem nepřijatelně vysoký (Otázka č. 25)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
ano	10	50	14	50	24	50
ne	4	20	7	25	11	22,92
nedokážu posoudit	6	30	7	25	13	27,08
počet	20	100	28	100	48	100

Tabulka č. 25: Jak hodnotíte umístění multifunkční haly (Otázka č. 26)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
velmi dobré	4	20	9	32,14	13	27,08
dobré	7	35	14	50	21	43,75
špatné	2	10	2	7,14	4	8,33
umístil/a bych ji jinam	7	35	3	10,72	10	20,84
počet	20	100	28	100	48	100

Tabulka č. 26: Jste spokojeni s kulturními akcemi, které pořádá Vaše bydliště (Otázka č. 27)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
ano	23	76,67	18	60	41	68,33
ne	5	16,66	8	26,67	13	21,67
nedokážu posoudit	2	6,67	4	13,33	6	10
počet	30	100	30	100	60	100

Tabulka č. 27: Kolik kilometrů jste ochotni dojíždět za svými koníčky (Otázka č. 28)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
0-5 km	6	20	4	13,34	10	16,67
5-10 km	6	20	4	13,34	10	16,67
10-15 km	9	30	10	33,32	19	31,66
15 km a více	9	30	12	40	21	35
počet	30	100	30	100	60	100

Tabulka č. 28: Kolik finančních prostředků investujete měsíčně do svých volnočasových aktivit (Otázka č. 29)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
0-500 Kč	7	23,33	6	20	13	21,67
500-1000 Kč	6	20	6	20	12	20
1000-1500 Kč	8	26,67	9	30	17	28,33
1500-2000 Kč	7	23,33	5	16,67	12	20
2000-2500 Kč	2	6,67	4	13,33	6	10
počet	30	100	30	100	60	100

Tabulka č. 29: Myslíte si, že výše finančních prostředků odpovídá kvalitě (Otázka č. 30)

	Ústí nad Orlicí		Dolní Dobrouč		Celkem	
	AČ	RČ	AČ	RČ	AČ	RČ
ano	26	86,67	20	66,67	46	76,67
ne	4	13,33	10	33,33	14	23,33
počet	30	100	30	100	60	100